

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Μουσική και Μουσικολογία. Παρόν και μέλλον

Θεσσαλονίκη, 21-23 Νοεμβρίου 2014

Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών Α.Π.Θ.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

- Τάσεις και ρεύματα της μουσικολογικής έρευνας
- Ιδιαιτερότητες της μουσικολογικής έρευνας στην Ελλάδα
- Εξελίξεις του μουσικολογικού κλάδου σε σχέση με τη σύγχρονη μουσική δημιουργία
- Μουσικολογική έρευνα και συναφείς κλάδοι της σύγχρονης τεχνολογίας
- Μουσικολογία και εκπαίδευση
- Ζητήματα ιστορίας της μουσικολογικής επιστήμης
- Ζητήματα μεθοδολογίας της μουσικής ανάλυσης
- Ζητήματα αισθητικής, κοινωνικής, εθνομουσικολογικής, ανθρωπολογικής και πολιτικής θεώρησης της Μουσικολογίας
- Θέματα πρόσληψης (μεταξύ άλλων από τη σκοπιά των ελλήνων συνθετών)
- Μουσικολογία, εκπαίδευση και μουσική δημιουργία: προοπτικές του μέλλοντος

Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών Α.Π.Θ.

Με τη χορηγία της Επιτροπής Ερευνών
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Παρασκευή, 21 Νοεμβρίου 2014

09:30-10:00 Προσέλευση – Έναρξη συνεδρίου

10:00-11:30 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ (I)

Προεδρεύων: Νίκος Μαλιάρας

Εύη Νίκα-Σαμψών

Επιχειρώντας μια αναδρομή στα κείμενα της μουσικολογικής επιστήμης και στις πηγές: κομβικά σημεία, ερμηνείες και προβληματισμοί

Γιώργος Κίτσος

«Περί Εμπορικής Γεωγραφίας και ιδίως περί Βοεμίας και των προϊόντων αυτής»: Αφηγήσεις, ήχοι και αναστοχασμοί με αφορμή ένα “γερμανικό” καφέ σαντάν του 19ου αιώνα

Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά

Μουσική Εικονογραφία: εργαλείο έρευνας και παιδείας

11:30-12:00 Διάλειμμα

12:00-14:00 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ

Προεδρεύουσα: Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά

Μαρία Αλεξάνδρου

Βυζαντινές μουσικές σπουδές: τάσεις και ρεύματα της έρευνας και εκπαίδευσης σήμερα

Αθανάσιος Δέλιος

Το Βυζαντινό Καλοφωνικό Μέλος: σύγχρονοι μουσικολογικοί προβληματισμοί

Αντώνης Ι. Κωνσταντινίδης

Η θεωρητική μεταρρύθμιση και ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Κίνητρα και επιρροές στο έργο του Χρυσάνθου

Αντριάν Σίρμπου

Βυζαντινή μουσική και βυζαντινή μουσικολογία στην σημερινή Ρουμανία. Προοπτικές

14:00-14:15 Μικρό διάλειμμα

14:15-14:45 Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.

“Per aspera ad astra”. Ανιχνεύοντας την εξελικτική πορεία της Βυζαντινής Μουσικολογίας

14:45-16:45 Μεσημβρινή διακοπή

16:45-18:15 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ (II)

Προεδρεύουσα: Εύη Νίκα-Σαμψών

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού

Η έρευνα για την μεσαιωνική πολυφωνία στον 21ο αιώνα

Αθανάσιος Τρικούπης

Τα πρώτα δείγματα μουσικολογικής έρευνας σε ελληνικά επαρχιακά κέντρα των αρχών του 20ού αιώνα: η περίπτωση του Βασιλείου Βεηλκτσίδη

Καίτη Ρωμανού

Περί οικουμενικής μουσικολογίας και της ιστοριογραφίας της ελληνικής μουσικής

18:15-18:45 Διάλειμμα

18:45-20:45 ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Προεδρεύουσα: Καίτη Ρωμανού

Ιωάννης Φούλιας

Ο *“Μανιακός”* του G. Brunetti, ο *“Αναποφάσιτος”* του L. Kozeluch και η προγραμματική συμφωνία ως ένα πλήρως ανεπτυγμένο μουσικό είδος περί το 1780

Κώστας Τσούγκρας

Σύμμειξη εννοιών και μουσική ανάλυση: Μια ερμηνεία της μουσικής δομής και του συμβολισμού στο *«Παλιό κάστρο»* από τις *Εικόνες από μια έκθεση* του Modest Mussorgsky

Γιώργος Ζερβός

Θέμα και σειρά στα δωδεκαφθογγικά έργα του Νίκου Σκαλκώτα

Μαρία Ντούρου

Το πρελούδιο και η φούγκα στη μουσική ελληνική εργογραφία του 20ού αιώνα. *Πρελούδια και φούγκες για το δωδεκάφθογγο μουσικό σύστημα* του Αμάραντου Αμαραντίδη

20:45-21:00 Μικρό διάλειμμα

21:00-22:00 ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Σάββατο, 22 Νοεμβρίου 2014

09:15-10:15 ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Προεδρεύουσα: Μαρία Αλεξάνδρου

Ντόρα Ψαλτοπούλου

Αφύπνιση δημιουργικότητας, επικοινωνία και τραγούδι στη μουσικοθεραπεία

Ποθεινή Βαϊούλη

Δημιουργικότητα, μουσική, και μάθηση: Συνεργασία με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων

10:15-10:30 Μικρό διάλειμμα

10:30-12:00 ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ (Ι)

Προεδρεύων: Ιωάννης Φούλιας

Κώστας Καρδάμης

Οι ελληνικές ορχήστρες πνευστών (μπάντες): Ζητήματα αυτοπροσδιορισμού και οργάνωσης

Εριφύλη Δαμιανού

Μουσική γραφή και ανάγνωση. Αναγκαία ή απλώς χρήσιμη στην μουσική πράξη;

Γιώργος Φιτσιώρης

Η «αντίστιξη των ειδών»: μία ανέμπνευστη μέθοδος διδασκαλίας της αντίστιξης

12:00-12:30 Διάλειμμα

12:30-14:30 ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Η ΕΝΤΕΧΝΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ (2008-2014)

Συντονιστής: Παύλος Κάβουρας

Παύλος Κάβουρας

Η έντεχνη δυτική μουσική στην Ελλάδα της κρίσης: Ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας της έρευνας

Αναστάσιος Χαψούλας

Έντεχνη δυτική μουσική και ελληνική μουσική εκπαίδευση: Κρίση και προοπτικές

Νίκος Πουλάκης

Θεσμοί σε κρίση; Μουσικά σύνολα και πολιτιστικοί οργανισμοί στην Ελλάδα του 21ου αιώνα

Κατερίνα Λεβίδου

Επιβιώνοντας στην κρίση: Θερινά φεστιβάλ έντεχνης δυτικής μουσικής στη σύγχρονη Ελλάδα

14:30-17:00 Μεσημβρινή διακοπή

17:00-18:30 ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ (II)

Προεδρεύουσα: Αναστασία Σιώψη

Νίκος Ορδουλίδης

Η αστική λαϊκή μουσική στην εκπαίδευση της Ελλάδας: ορισμένα προβληματικά ζητήματα

Γερασιμούλα (Μέμα) Παπανδρίκου – Λευκοθέα (Λευκή) Εφραιμίδου

Η διδασκαλία και ερμηνεία της μουσικής μπαρόκ στα Μουσικά Σχολεία – Δυνατότητες και περιορισμοί

Νίκος Μαλιάρας

Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα. Παρόν και μέλλον

18:30-18:45 Μικρό διάλειμμα

18:45-20:45 ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ: Η ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

Συντονιστές – εισηγητές: Νίκος Μαλιάρας, Εύη Νίκα-Σαμψών

20:45-21:00 Μικρό διάλειμμα

21:00-22:00 ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Κυριακή, 23 Νοεμβρίου 2014

09:30-11:00 ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ (III)

Προεδρεύων: Γιώργος Κίτσιος

Αναστασία Κακάρογλου

«Το τραγούδι στο σχολείο»: Θέσεις και απόψεις του Maurice Emmanuel για την μουσική εκπαίδευση

Μαντώ Πυλιαρού

Η μουσική εκπαίδευση στο Μεσοπόλεμο

Λάμπρος Ευθυμίου

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στη διάδοση των παραλλαγών *Του γεφυριού της Άρτας*

11:00-11:30 Διάλειμμα

11:30-13:30 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ (I)

Προεδρεύων: Κώστας Χάρδας

Πέτρος Βούβαρης

Η ερμηνευτική του Ricoeur και η (απ)ενοχοποίηση της δομής

Αγαμέμνων Τέντες

Περί του παρόντος του μουσικολογικού λόγου: μία απόπειρα ευρέσεως σημείων συνάφειας των «Σκέψεων προ συγγραφής» του Gary Tomlinson με μία θεώρηση της ιστορίας του Hayden White

Δανάη Στεφάνου

Κριτικές προοπτικές για μια διευρυμένη μουσική ιστοριογραφία

Άννα Παπουτσή

Η προοπτική της προφορικής ιστορίας ως μεθοδολογία στην έρευνα του ελεύθερου μουσικού αυτοσχεδιασμού

13:30-14:00 Διάλειμμα

14:00-16:00 ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

16:00-17:00 Διάλειμμα

17:00-18:30 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ (II)

Προεδρεύουσα: Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού

Πάνος Βλαγκόπουλος

Τραγούδια “της φυλής μας” ή Το επιστημολογικό παράδειγμα των εναρμονίσεων στα συμφραζόμενα του *fin de siècle*

Γιώργος Κοκκώνης

Ο Γεώργιος Λαμπελέτ και η ελληνική δημώδης μουσική: Μια μουσικολογία των συμβόλων

Αναστασία Σιώψη

Η πρόσληψη των θεωριών του Νίτσε για το ρόλο της μουσικής στο αρχαίο δράμα στην Ελλάδα (Πτυχές της επιρροής της *Γέννησης της τραγωδίας*)

18:30-19:00 Διάλειμμα

19:00-20:30 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Προεδρεύων: Κώστας Τσούγκρας

Κώστας Χάρδας

Η έρευνα της εκτέλεσης σύγχρονης ελληνικής μουσικής: Θεμέλια και προοπτικές

Άγκα Λεάχου

Μουσική δημιουργία και μουσικολογία στη Ρουμανία. Το παράδειγμα σύγχρονων ιασιωτών συνθετών

Σταματία Γεροθανάση

Μουσική ερμηνεία και ερμηνεία της μουσικής: Η δύναμη της γλώσσας για τη δημιουργία συναισθημάτων στο λιμπρέτο της όπερας *Dead Man Walking*

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Εύη Νίκα-Σαμψών: «Επιχειρώντας μια αναδρομή στα κείμενα της μουσικολογικής επιστήμης και στις πηγές: κομβικά σημεία, ερμηνείες και προβληματισμοί»

Η εισήγηση εστιάζει σε ιστορικά κείμενα της επιστήμης της Μουσικολογίας με στόχο την ανάδειξη των ερευνητικών αναζητήσεων και των τάσεων του κλάδου, τις επιστημονικές ερμηνείες, τις διευρυμένες αναθεωρήσεις, τις προκλήσεις και τις προοπτικές. Στόχος της εισήγησης είναι αφενός να αποσαφηνίσει ζητήματα της θεωρίας και ιστορίας της πρόσληψης της Μουσικολογίας (από τον Guido Adler και τον Hugo Riemann ως τη New Musicology) και αφετέρου να επανεξετάσει υπό των πρίσμα των νέων εξελίξεων τους σκοπούς και τις προοπτικές του κλάδου, έχοντας ως αφετηρία την πρόσφατη βιβλιογραφία στον γερμανόφωνο χώρο.

Στο πλαίσιο ενός προβληματισμού γύρω από την κρίση των ανθρωπιστικών επιστημών σε διεθνές επίπεδο, την καθιέρωση των πολυπολιτισμικών τάσεων και των νέων διεπιστημονικών κλάδων, ειδικότερα η Ιστορική Μουσικολογία επαναπροσδιορίζεται εκ νέου, κυρίως ως προς την ιστορική-πολιτισμική της διάσταση και τη σύνδεσή της με τις «ανθρωπιστικές επιστήμες και τις επιστήμες των τεχνών και του πολιτισμού» (“Geistes-, Kunst- und Kulturwissenschaften”). Η εισήγηση επιχειρεί να παραθέσει επίσης απόψεις και ερμηνείες της σύγχρονης γερμανόφωνης βιβλιογραφίας ως προς την ανασυγκρότηση και την επικαιροποίηση του κλάδου της Ιστορικής Μουσικολογίας.

Γιώργος Κίτσιος: «Περί Εμπορικής Γεωγραφίας και ιδίως περί Βοεμίας και των προϊόντων αυτής»: Αφηγήσεις, ήχοι και αναστοχασμοί με αφορμή ένα “γερμανικό” καφέ σαντάν του 19ου αιώνα»

Ένα κείμενο του 1873 γίνεται αφετηρία σκιαγράφησης της δράσης ενός γερμανικού θιάσου καλλιτεχνών του καφέ σαντάν στα Ιωάννινα της ίδιας χρονιάς. Υπό το φως των πληροφοριών που παρέχει το σπανιότατο πρώτο τεύχος του σατιρικού ημερολογίου *Καραβίδα*, η εισήγηση θα κινηθεί σε δύο επίπεδα: α) την περιγραφή και ανάλυση όσων – σύμφωνα με την αφήγηση – διαλαμβάνονται μέσα αλλά και έξω από το συγκεκριμένο χώρο διασκέδασης και β) την αντιπαραβολή με όσα η σύγχρονη έρευνα έχει φέρει στο φως για τη δράση ανάλογων θιάσων στα σημαντικότερα αστικά κέντρα της ανατολικής Μεσογείου. Υπό το πρίσμα αυτό, τα Ιωάννινα και το «γερμανικό» καφέ σαντάν της εποχής γίνονται η αφορμή για την προσέγγιση του ζητήματος σε ένα ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο, όπου αναδεικνύονται προβληματικές σχετικά με τα αντίστοιχα καλλιτεχνικά δίκτυα, την ταξική και θρησκευτική στρωμάτωση των κατά τόπους πελατών, το ρόλο των γυναικών αλλά και των ανδρών των θιάσων αυτών, τη συμβολή τους στη γενικότερη τάση δυτικοποίησης, τις μουσικές τους καταβολές και το ρεπερτόριο.

Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά: «Μουσική Εικονογραφία: εργαλείο έρευνας και παιδείας»

Η Μουσική Εικονογραφία – ως κλάδος της ιστορικής μουσικολογίας – ασχολείται με την ανάλυση και την ερμηνεία του μουσικού περιεχομένου των έργων τέχνης, αντλώντας πληροφορίες για τη μουσική πράξη και παρέχοντας σημαντικά στοιχεία για τη θέση και τη σημασία της μουσικής στον πολιτισμικό χώρο της κάθε εποχής.

Αντικείμενο μελέτης της Μουσικής Εικονογραφίας αποτελεί κάθε έργο τέχνης ή χρηστικό αντικείμενο που οπτικοποιεί τη μουσική με συγκεκριμένο ή αφηρημένο τρόπο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μαρτυρία για τη μουσική πράξη και τον τρόπο με τον οποίο αυτή γινόταν αντιληπτή σε ατομικό ή συλλογικό επίπεδο την εποχή που δημιουργήθηκε. Το εύρος του διαθέσιμου υλικού είναι μεγάλο και εκτείνεται από την πιστή αποτύπωση της μουσικής πράξης (φωτογραφία) έως την αλληγορική ή αφηρημένη αναφορά στη μουσική εμπειρία στα σύγχρονα ρεύματα του 20ού και 21ου αιώνα.

Τα τελευταία 20 χρόνια η Μουσική Εικονογραφία γνωρίζει σημαντική ανάπτυξη ως διεπιστημονικός κλάδος των ανθρωπιστικών σπουδών, καθώς επιστήμονες από ποικίλες ερευνητικές κατευθύνσεις (όπως η ιστορική μουσικολογία, η εθνομουσικολογία, η αρχαιολογία, η ιστορία της τέχνης κ.ά.) εξετάζουν το διαθέσιμο εικονογραφικό υλικό από διάφορες οπτικές γωνίες, φωτίζοντας τις διαφορετικές πτυχές της καλλιτεχνικής (μουσικής και εικαστικής) δημιουργίας.

Η μελέτη των τεκμηρίων της Μουσικής Εικονογραφία, συνεπικουρούμενη – όπου αυτό είναι δυνατό – από τις σωζόμενες γραμματειακές πηγές, μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη διερεύνηση πολλών επιστημονικών πεδίων της ιστορικής μουσικολογίας και της εθνομουσικολογίας.

Μαρία Αλεξάνδρου: «Βυζαντινές μουσικές σπουδές: τάσεις και ρεύματα της έρευνας και εκπαίδευσης σήμερα»

Από τις αρχές του 21ου αιώνα μέχρι σήμερα διαπιστώνεται μια ραγδαία εξέλιξη των βυζαντινών μουσικών σπουδών σε διεθνές επίπεδο: πληθώρα νέων βιβλίων και άρθρων, διεθνή συνέδρια σε πυκνούς ρυθμούς, πολλοί νέοι ερευνητές, καινοτόμες διεπιστημονικές προσεγγίσεις.

Η παρούσα εισήγηση προσπαθεί να σκιαγραφήσει έναν γενικό “χάρτη” σχετικά με το πού βρισκόμαστε σήμερα στην έρευνα και την εκπαίδευση στους τομείς της Βυζαντινής Μουσικολογίας και της Ψαλτικής Τέχνης, προβάλλοντας σημαντικά πορίσματα πρόσφατης έρευνας και συζητώντας σημεία σύγχρονου μουσικολογικού προβληματισμού καθώς και θέματα μεθοδολογίας που αφορούν το παρόν και προοπτικές για την έρευνα και διδασκαλία της βυζαντινής μουσικής.

Αθανάσιος Δέλιος: «Το Βυζαντινό Καλοφωνικό Μέλος: σύγχρονοι μουσικολογικοί προβληματισμοί»

Η γένεση και η ανάπτυξη του καλοφωνικού μέλους της βυζαντινής μελοποιίας συμπίπτει ιστορικά με την δραματικότερη αλλά και λαμπρότερη – από άποψης γραμμάτων και τεχνών – περίοδο της μακραίωνης ιστορίας του Βυζαντίου, την περίοδο της Παλαιολόγειας Αναγέννησης (1261-1453). Το φως της διδασκαλίας του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά (1296-1359) διαχέεται και διαποτίζει όλες τις μορφές της τέχνης – μαζί και την εκκλησιαστική μουσική. Η βυζαντινή μουσική, ως λειτουργική τέχνη, δέχεται ιδιαίτερη ώθηση και φτάνει στο απόγειό της μέσα από το έργο φωτισμένων μελουργών, που συνδυάζουν το θεάρεστο έργο της ησυχίας με αυτό της μελοποιίας.

Τα τελευταία χρόνια η μουσικολογική έρευνα στρέφεται με ολοένα αυξανόμενο ενδιαφέρον στη συνθετική παραγωγή του μεσαιωνικού Βυζαντίου, εστιάζοντας στα κείμενα της μεσοβυζαντινής μουσικής σημειογραφίας, και καταβάλλει αλλεπάλληλες προσπάθειες προσπέλασης του αξιόλογου αυτού υλικού και απόδοσής του στη σημειογραφία της Νέας Μεθόδου (1814). Στην παρούσα εισήγηση θα ασχοληθούμε με το ζήτημα της τεχνικής και της τέχνης της ανάλυσης-εξήγησης των καλοφωνικών μαθημάτων από την όψιμη μεσοβυζαντινή σημειογραφία στην αντίστοιχη της Νέας Μεθόδου. Το εξηγημένο υλικό που θα παρουσιαστεί προέρχεται από το οκτάτομο *Μαθηματάριο* του Χουρμουζίου του Χαρτοφύλακος (ΕΒΕ/ΜΠΤ 727-734), το οποίο περιέχει μαθήματα των παλαιών μελουργών των ΙΔ΄-ΙΕ΄ αιώνων εξηγημένα στην Νέα Μέθοδο. Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στα καλοφωνικά στιχηρά του πρώτου ήχου. Εργαλεία για την προσέγγιση και κατανόηση των μεσοβυζαντινών μελών θα αποτελέσουν η μέθοδος του αναδρομικού παραλληλισμού, καθώς και σύγχρονες αναγωγικές αναλύσεις. Η εισήγηση θα περιλαμβάνει ενδεικτικά κάποιες μεταγραφές και πολυεπίπεδες μουσικολογικές αναλύσεις ορισμένων μερών των καλοφωνικών συνθέσεων της περιόδου που εξετάζουμε, καθώς και (ψαλτά) μουσικά παραδείγματα.

Αντώνης Ι. Κωνσταντινίδης: «Η θεωρητική μεταρρύθμιση και ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Κίνητρα και επιρροές στο έργο του Χρυσάνθου»

Στις απαρχές του 19ου αιώνα συντελείται η θεωρητική και σημειογραφική μεταρρύθμιση της Ψαλτικής Τέχνης, η οποία γίνεται ευρύτερα γνωστή ως των «Τριών Διδασκάλων».

Ο Χρυσάνθος ο εκ Μαδύτων, εἷς εκ των τριών, στο κύριο έργο του, που τιτλοφορείται ως το *Μέγα Θεωρητικόν της Μουσικής* και το οποίο εκδίδεται το 1832, υποστηρίζοντας θεωρητικά το όλο εγχείρημα, αναλύει, τεκμηριώνει και προσπαθεί να παρουσιάσει με επιστημονικό τρόπο τη νέα θεωρία της εκκλησιαστικής μουσικής. Η ιστορική αυτή έκδοση πρέπει να επισημανθεί ότι επεκτείνεται και σε γενικότερο, μουσικολογικού ενδιαφέροντος, θέματα, ενώ, πέρα από τις τεχνικές λεπτομέρειες που αφορούν τη μουσική θεωρία, συναντώνται ξεκάθαρα οι θεωρητικές, φιλοσοφικές και αισθητικές απόψεις του συγγραφέα.

Οι κύριες πηγές του Χρυσάνθου αναζητούνται αφενός στις γραφές των αρχαίων ελλήνων θεωρητικών και αφετέρου σε νεότερα μουσικοθεωρητικά έργα της δυτικής μουσικής.

Η σύζευξη των επιρροών της Δύσης, του αρχαιοελληνικού μουσικού συστήματος, το ιδεολογικό υπόβαθρο του Διαφωτισμού και πολιτικά κίνητρα, σε μια περίοδο ιδιαίτερων ζυμώσεων όπως η προεπαναστατική, κατά την οποία, διόλου τυχαία, εκδηλώνεται το νέο σύστημα, γονιμοποιούν τη θεωρητική σκέψη και κινούν την πένα του μεταρρυθμιστή συγγραφέα.

Οι γόνιμες αυτές επιρροές που ξεδιπλώνουν παράλληλα και τα κίνητρα του συγγραφέα, όπως αυτά τεκμηριώνονται στο έργο του και σε νεότερες μελέτες, αποτελούν τους κύριους άξονες στους οποίους θα εστιάζει και γύρω από τους οποίους θα διαρθρώνεται η παρούσα εργασία.

Αντριάν Σίμπου: «Βυζαντινή μουσική και βυζαντινή μουσικολογία στην σημερινή Ρουμανία. Προοπτικές»

Το πεδίο της βυζαντινής μουσικολογίας εξελίχθηκε στην Ρουμανία, ιδιαίτερα τον περασμένο αιώνα, ακόμα και κατά την περίοδο του κομμουνισμού. Διάσημοι ρουμάνοι ερευνητές, όπως οι π. I. D Petrescu (ο “πατριάρχης της παλαιογραφίας”), Sebastian Barbu-Bucur, Gheorghe Ciobanu, Titus Moisescu, Vasile Vasile, Florin Bucescu κ.ά., συνέγραψαν σημαντικά έργα που συνέβαλαν στην εξέλιξη βασικών κλάδων της βυζαντινής μουσικολογίας, όπως η παλαιογραφία, η ιστοριογραφία, η κωδικολογία κ.ά.

Πραγματοποιήθηκαν θεμελιώδεις μελέτες που τεκμηρίωσαν τον ρόλο των Ρουμανικών Πριγκιπάτων στην εξέλιξη της βυζαντινής μουσικής, αλλά και στην διάδοση της Ψαλτικής Τέχνης σε άλλες χώρες. Ταυτόχρονα, δημιουργήθηκαν κατάλογοι χειρογράφων των βασικών μοναστικών και λαϊκών βιβλιοθηκών.

Μετά το 1989, το αυξανόμενο ενδιαφέρον νέων ιεροψαλτών για την τέχνη της ερμηνείας άνοιξε νέες μουσικολογικές προοπτικές. Συνεχίζεται η καταλογογράφηση των χειρογράφων αλλά και η έκδοση / επανέκδοση μελωρηγμάτων διάσημων ρουμάνων συνθετών. Έχουν μεταφρασθεί ελληνικά θεωρητικά συγγράμματα που βοήθησαν να τεκμηριωθεί, να συμπληρωθεί και να εκσυγχρονισθεί η ορολογία των καθιερωμένων ρουμανικών θεωρητικών.

Τέλος, οι ψαλτικές χορωδίες, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια, εκμεταλλεζόμενες τις σύγχρονες τεχνολογικές συνθήκες, δημιούργησαν ιστοσελίδες με σημαντικά ψηφιακά ηχητικά και ιστορικά αρχεία.

Όλα τα παραπάνω μάς οδηγούν στην διαπίστωση μιας νέας άνθησης της βυζαντινής μουσικής στην Ρουμανία σήμερα.

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.: «*Per aspera ad astra*». Ανιχνεύοντας την εξελικτική πορεία της Βυζαντινής Μουσικολογίας»

Η πορεία της επιστήμης που ασχολείται με τη βυζαντινή μουσική ξεκινάει ήδη από τα χρόνια της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και συνεχίζεται σε μια συναρπαστική πορεία μέχρι σήμερα. Κύρια στάδια αυτής της εξέλιξης μέσα στο χρόνο, με αναφορά σε μεγάλες προσωπικότητες, σε περιόδους διεθνούς έντασης και ανάτασης, διαμόρφωσης μεθοδολογιών, ωρίμανσης επιστημονικού διαλόγου και σημαντικών επιτευγμάτων, θέλουν να παρουσιάσουν τα μέλη της Ομάδας Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής, σε μορφή εκπαιδευτικού δρώμενου, με πολλά μουσικά παραδείγματα.

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: «Η έρευνα για την μεσαιωνική πολυφωνία στον 21ο αιώνα»

Παρουσιάζονται τάσεις και αποτελέσματα της έρευνας των τελευταίων δεκαετιών στο πεδίο της μεσαιωνικής πολυφωνίας.

Αθανάσιος Τρικούπης: «Τα πρώτα δείγματα μουσικολογικής έρευνας σε ελληνικά επαρχιακά κέντρα των αρχών του 20ού αιώνα: η περίπτωση του Βασιλείου Βελικτσίδη»

Η παρούσα μελέτη καταγράφει σε μία πρώτη προσέγγιση το έργο ενός άγνωστου έλληνα συνθέτη, μουσικοπαιδαγωγού και μουσικολόγου, που δραστηριοποιήθηκε στην ελληνική επαρχία στις αρχές του 20ού αιώνα. Ο Βασίλειος Βελικτσίδης γεννήθηκε το 1885 στην Αμισό του Πόντου. Σπούδασε μουσική στη γενέτειρά του και στην Κωνσταντινούπολη. Σταδιοδρόμησε αρχικά στην Αμισό και μετά την Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 κατέφυγε στην Ελλάδα, όπου δίδαξε στη Λευκάδα, στην Κόνιτσα και στις Σέρρες. Η σύγχρονη μουσικολογική έρευνα έφερε στο φως πλήθος αδημοσίευτων συνθέσεων και εργασιών του. Με αφορμή το ογκώδες έργο του, η ανακοίνωση επικεντρώνεται στις ιδιαιτερότητες της μουσικολογικής έρευνας στην Ελλάδα και κυρίως στην ελληνική επαρχία. Η ιδιάζουσα πρόσληψη της δυτικής μουσικής παιδείας στα κέντρα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο αντισυμβατικός τρόπος με τον οποίον ο Βελικτσίδης μόχθησε για να συγγράψει τα μουσικά του συγγράμματα, ανάλογα με τις ανάγκες αλλά και τις περιορισμένες δυνατότητες του τόπου και του χρόνου που έδρασε, η ανάπτυξη της ιδιότητας του μουσικολόγου μέσω της ενασχόλησης με το μουσικό «γίνεσθαι» της εποχής και όχι μέσω εξειδικευμένων σπουδών, καθώς και η διάσωση και η διατήρηση του αρχείου του από ένα Ίδρυμα που δύσκολα θα το συμπεριλάμβανε κανείς στους πιθανούς στόχους του σημερινού μουσικολόγου ερευνητή, αποτελούν τα κύρια θέματα του σχετικού προβληματισμού.

Καίτη Ρωμανού: «Περί οικουμενικής μουσικολογίας και της ιστοριογραφίας της ελληνικής μουσικής»

Οι εκδότες του *Acta Musicologica* ανακοίνωσαν σε άρθρο τους (LXXXVI/1, 2014, σ. 1-3) την πρόθεση το περιοδικό αυτό της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας να πρωτοστατήσει στην ανάπτυξη της

οικουμενικής μουσικολογίας, προς την οποία κατευθύνεται ήδη ευκρινώς η δυτική μουσικολογία, ιδιαίτερα η αγγλόφωνη.

Η οικουμενική μουσικολογία αγνοεί τα σύνορα όχι μόνο ανάμεσα στα κράτη, αλλά και ανάμεσα στις ειδικότητες που αναγνωρίζεται σήμερα ότι διαμορφώθηκαν λόγω του ανταγωνιστικού χαρακτήρα που προσέλαβε, υπό την επιρροή του εθνικισμού, η δυτική μουσική ιστοριογραφία και μουσικολογία.

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τις πιθανές επιπτώσεις των νέων τάσεων της μουσικολογίας στην παρουσίαση της ελληνικής μουσικής και συγκρίνει την εν δυνάμει νέα εικόνα με την παλαιότερη. Η θετική προοπτική γίνεται σαφής, αν αναλογιστεί κανείς τί ελάχιστο μέρος των Ελλήνων (της Ασίας, της Β. Αφρικής και της Ευρώπης) και της παιδείας τους εκπροσωπούσε το ελληνικό κράτος κατά την ίδρυσή του, και πόσο ελλιπής είναι η εικόνα της ελληνικής μουσικής που περικλείεται σε εκείνα τα σύνορα.

Ιωάννης Φούλιας: «Ο “Μανιακός” του G. Brunetti, ο “Αναποφάσιτος” του L. Kozeluch και η προγραμματική συμφωνία ως ένα πλήρως ανεπτυγμένο μουσικό είδος περί το 1780»

Η εντύπωση ότι η προγραμματική μουσική εν γένει αλλά και το είδος της προγραμματικής συμφωνίας ειδικότερα φθάνουν σε πλήρη άνθηση μόνο κατά τον 19ο αιώνα είναι τόσο βαθιά ριζωμένη στην μουσική ιστοριογραφία ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα, που υπαγορεύει την συλλήβδην θεώρηση όλων των ανάλογων έργων του κλασσικού ρεπερτορίου ως “πρώιμων” είτε “ατελών” δειγμάτων γραφής σε σχέση με την μεταγενέστερη “ανάπτυξη” του συγκεκριμένου μουσικού είδους κατά την ρομαντική περίοδο. Ωστόσο, η πρόσφατη ανασύρση από την αφάνεια δύο και πλέον αιώνων μιας σειράς προγραμματικών συμφωνιών του όψιμου 18ου αιώνα και η μελέτη του τρόπου με τον οποίον οι συνθέτες τους αναπαριστούν μουσικά την εκάστοτε επιλεγμένη αφηγηματική πλοκή θέτουν πλέον υπό σοβαρή αμφισβήτηση τις μέχρι τούδε ακλόνητες πεποιθήσεις μας και επιτάσσουν μια εκ βάθρων αναθεώρηση του εξελικτικού πλαισίου κατανόησης του είδους αυτού από τον κλασικισμό στον ρομαντισμό. Στην παρούσα ανακοίνωση θα εξετασθούν ενδεικτικά δύο εξόχως ενδιαφέρουσες – όσο και παντελώς αγνοημένες – προγραμματικές συμφωνίες που γράφηκαν περί το 1780: αφ’ ενός μεν ο “Μανιακός” (“*Il maniacico*”) του Gaetano Brunetti, όπου μία “έμμονη ιδέα” διατρέχει και τα τέσσερα μέρη του έργου, και αφ’ ετέρου ο “Αναποφάσιτος” (“*L’Irrésolu*”) του Leopold Kozeluch, όπου το εξωμουσικό υπόβαθρο του έργου αφήνει το ανεξίτηλο στίγμα του στην δυνητικά ατέρμονη συνολική μουσική δομή.

Κώστας Τσούγκρας: «Σύμμιξη εννοιών και μουσική ανάλυση: Μια ερμηνεία της μουσικής δομής και του συμβολισμού στο “Παλιό κάστρο” από τις *Εικόνες από μια έκθεση* του Modest Mussorgsky»

Η σύμμιξη εννοιών (“conceptual blending”, Fauconier & Turner, 2002), δηλαδή η διεργασία δημιουργίας νέου νοήματος από το συσχετισμό στοιχείων και δομών προερχόμενων από διαφορετικούς έως αντίθετους εννοιολογικούς χώρους, υπήρξε ανέκαθεν στον πυρήνα της διεργασίας της μουσικής σύνθεσης, όπως έχει προτείνει και αναπτύξει ο Lawrence Zbikowski (*Conceptualizing Music*, 2002). Η μουσική εννοιολογική σύμμιξη μπορεί να είναι ενδο-μουσική, δηλαδή να αφορά μίξη δομικών χαρακτηριστικών διαφορετικών μουσικών χώρων για τη δημιουργία νέων μελωδιών, αρμονιών ή υφών, ή εξω-μουσική, δηλαδή να είναι ενοποίηση μουσικών και μη-μουσικών (λεκτικών ή συναισθηματικών) χώρων για την επίτευξη πρωτότυπων αναλογιών ή μεταφορών. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εισήγηση προτείνει την ανάλυση της δομής και της μορφής του “Παλιού κάστρου” από τις *Εικόνες από μια έκθεση* του Modest Mussorgsky ως μέσο ανάδειξης τόσο της ενδο-μουσικής (συνδυασμός τροπικών, τονικών και ιμπρεσιονιστικών αρμονικών χώρων) όσο και της εξω-μουσικής (μουσικός συμβολισμός και προγραμματικό στοιχείο) εννοιολογικής σύμμιξης που το έργο ενσωματώνει.

Γιώργος Ζερβός: «Θέμα και σειρά στα δωδεκαφθογγικά έργα του Νίκου Σκαλκώτα»

Η θεματοποίηση ή αποθεματοποίηση μιας δωδεκάφθογγης σειράς δεν αποτελούσε μόνο ένα μέρος της συνθετικής διαδικασίας στο έργο των συνθετών της Νέας Σχολής της Βιέννης, αλλά και μία στάση στο πώς μπορούμε να αντιληφθούμε την έννοια του θέματος έξω από τα πλαίσια της τονικότητας, στάση η οποία έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της μουσικής του 20ού αιώνα, ιδιαίτερα μετά το 1950.

Δρώντας στο πλαίσιο του νεοκλασικισμού των δεκαετιών του ’30 και του ’40 και εξυπηρετώντας ταυτόχρονα μια τελείως διαφορετική – τουλάχιστον ως προς τον δάσκαλό του – μουσική παράδοση, ο Νίκος Σκαλκώτας φαίνεται να διαμορφώνει μια εντελώς προσωπική αντίληψη ως προς την έννοια της σειράς, η οποία όχι μόνο θεματοποιείται – άλλοτε σε μικρότερο και άλλοτε σε μεγαλύτερο βαθμό – με την σαιμπεργκική έννοια του όρου, αλλά και πολλές φορές “τονικοποιείται”, φαινόμενο που γίνεται εντονότερο ιδιαίτερα στις μετά το 1945 συνθέσεις του. Στο κείμενο αυτό θα προσπαθήσουμε να

περιγράψουμε διαφορετικές όψεις του βαθμού αυτής της θεματοποίησης και “τονικοποίησης” των χρησιμοποιούμενων σειρών μέσα από την ανάλυση συγκεκριμένων έργων, επιλεγμένων από διαφορετικές περιόδους της εξέλιξης του Νίκου Σκαλκώτα ως συνθέτη.

Μαρία Ντούρου: «Το πρελούδιο και η φούγκα στη μουσική ελληνική εργογραφία του 20ού αιώνα. *Πρελούδια και φούγκες για το δωδεκάφθογγο μουσικό σύστημα* του Αμάραντου Αμαραντίδη»

Το Πρελούδιο και η Φούγκα απασχολούν διαχρονικά την παγκόσμια μουσική δημιουργία και μουσικολογική επιστήμη μεταξύ άλλων ως δομές που λειτουργούν ως αντίποδας η μία της άλλης αλλά και ως δομές που ταξιδεύουν στην ιστορία της μουσικής και υιοθετούνται από διάφορα μουσικά ρεύματα, προσλαμβάνοντας κάθε φορά ποικίλες αισθητικές τάσεις, οι οποίες ενσωματώνονται τόσο στην ελεύθερη δομή και μουσική έκφραση που χαρακτηρίζουν το Πρελούδιο, όσο και στα συγκεκριμένα δομικά μονοπάτια που καταδεικνύει η Φούγκα.

Ο καθηγητής Ανώτερων Θεωρητικών και συνθέτης Αμάραντος Αμαραντίδης συνθέτει για πιάνο έξι *Πρελούδια και φούγκες για το δωδεκάφθογγο μουσικό σύστημα* το 1988. Το έργο εκδόθηκε από τον Μουσικό Εκδοτικό Οίκο Παπαγρηγορίου – Νάκα την ίδια χρονιά και αποτελεί μία σπουδή εκπαιδευτικού χαρακτήρα του δωδεκαφθογγισμού και ένα δείγμα προσαρμογής της δωδεκαφθογγικής τεχνικής στην πολυφωνική γραφή της φούγκας.

Ο συνθέτης υιοθετεί δύο δωδεκαφθογγικές σειρές. Συγκριτικά με το έργο 25 του Α. Σαίνμπεργκ *Σουίτα για πιάνο* προσεγγίζονται τα πρελούδια και φούγκες 1, 3 και 6, στα οποία ο Αμαραντίδης ενστερνίζεται την ίδια σειρά με τον θεμελιωτή του δωδεκαφθογγικού συστήματος, ενώ στα πρελούδια και φούγκες 2, 4 και 5 απαντάται σειρά επινοημένη από τον ίδιο τον συνθέτη.

Η ανάδειξη των δωδεκαφθογγικών τεχνικών αλλά και η διάνθισή τους μέσα από ευρήματα που υιοθετεί ο Αμαραντίδης, όπως οι επαναλαμβανόμενοι φθόγγοι και το χρωματικό στοιχείο, είναι οι βασικοί στόχοι της παρούσας εισήγησης.

Ντόρα Ψαλτοπούλου: «Αφύπνιση δημιουργικότητας, επικοινωνία και τραγούδι στη μουσικοθεραπεία»

Μέσα από τη μουσική γλωσσική σχέση, που δημιουργείται στη μουσικοθεραπεία, με κυριότερη παρέμβαση τον καθρέφτη, αφυπνίζεται και αναπτύσσεται η γενετήσια ικανότητα του κάθε ανθρώπου για δημιουργικότητα και ανοίγονται κανάλια επικοινωνίας μη λεκτικής ή/και λεκτικής μορφής που πριν τη μουσικοθεραπεία φαινότανταν αδιανόητα.

Το τραγούδι ως γνωστό άκουσμα καθώς και η δημιουργία στίχων ή/και τραγουδιών κατέχουν σημαντική θέση ανάμεσα στις ποικίλες κλινικές παρεμβάσεις που χρησιμοποιούνται στη μουσικοθεραπεία.

Μέσα από την προβλέψιμη δομή, την επαναληπτικότητα στίχων και μελωδιών, την ανάδειξη-αναδίπλωση μιας ή δύο ιδεών, τον τονισμό-χρωματισμό μιας ίδιας λέξης ή φράσης ως συνήθη στοιχεία της δομής του τραγουδιού, αλλά και μέσα από τη δημιουργία στίχων και τραγουδιών σε συνεργασία με τον μουσικοθεραπευτή, το άτομο με αναπηρία δίνει φωνή, μορφή και οργάνωση στο περιεχόμενο του συναισθηματικού του κόσμου, καθώς μετουσιώνει δυσάρεστα συναισθήματα σε δημιουργικό έργο με βαθιά αναμορφωτική επιρροή.

Το θέμα αναδεικνύεται μέσα από εποπτευόμενο κλινικό έργο σε περιπτώσεις σχιζοφρένειας, ψυχωσικής συνδρομής, φάσματος αυτισμού και άλλων ατόμων με αναπηρία σε ιδρύματα αποκατάστασης, ειδικά σχολεία και θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων των Αποστόλη Λάσχου, Βιργινίας Μπούτα, Περίνας Ευαγγέλου, Ελένης Ναβροζίδου, Οδυσσέα Γκάλλιου, Αλεξάνδρας Πιπερίδου και Κατερίνας Κωνσταντίνου.

Ποθεινή Βαϊούλη: «Δημιουργικότητα, μουσική, και μάθηση: Συνεργασία με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων»

Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις τονίζουν την ανάγκη για δημιουργία συνθηκών μάθησης με έμφαση σε τεχνικές που ενισχύουν την δημιουργικότητα των παιδιών και την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους. Η στοχευμένη χρήση της μουσικής μπορεί να αποτελέσει ένα τέτοιο εργαλείο επίτευξης ακαδημαϊκών στόχων, να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των δυνατοτήτων των παιδιών με βάση τις ικανότητές τους και να ενισχύσει την ένταξη παιδιών που παρουσιάζουν δυσκολίες ή/και έχουν διαγνωσμένες ειδικές ανάγκες (Lessard & Bolduc, 2008· Standley, 2008).

Στην παρουσίαση αυτή θα συζητηθεί μικτή έρευνα (συγκριτική έρευνα και ποιοτική μελέτη περίπτωσης) που πραγματοποιήθηκε με δύο τάξεις ένταξης (σύνολο: 32 παιδιά ηλικίας 4-5 ετών) και

δύο νηπιαγωγούς σε σχολείο στις Η.Π.Α. Οι νηπιαγωγοί, με την καθοδήγηση ενός μουσικοθεραπευτή, ενέταξαν μουσικοκινητικές δραστηριότητες στο καθημερινό τους πρόγραμμα για 12 εβδομάδες. Στόχος της έρευνας ήταν να διερευνηθούν τα οφέλη από την χρήση της μουσικής ως εργαλείο για την ανάπτυξη κοινωνικών και ακαδημαϊκών δεξιοτήτων όλων των παιδιών και συγκεκριμένα των παιδιών με αναπηρίες στα δύο τμήματα. Θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας και σημαντικά ερωτήματα που αφορούν στον τρόπο που μπορούν να συνεργασθούν μουσικοθεραπευτές και μουσικοί παιδαγωγοί με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων, προοπτικές για διεπιστημονικές συνεργασίες και βασικές στρατηγικές για επιτυχή συνεργασία.

Κώστας Καρδάμης: «Οι ελληνικές ορχήστρες πνευστών (μπάντες): Ζητήματα αυτοπροσδιορισμού και οργάνωσης»

Ένας από τους κατεξοχήν χώρους, στους οποίους βρίσκει σε παγκόσμιο επίπεδο πρακτική εφαρμογή η διαβεβαίωση ότι «η μουσική υπερβαίνει τις νότες», είναι οι (ημι)ερασιτεχνικές ορχήστρες πνευστών. Έχοντας σε πολλές περιπτώσεις πάνω από δύο αιώνες δραστηριότητας στο πλαίσιο των κοινωνιών τους, αποτελούν ακόμη και σήμερα τα πλέον απτά παραδείγματα αυτού που έχει ονομαστεί διεθνώς “community music”. Πράγματι, μπορεί να μη διεκδικούν όλα τα σύνολα του είδους επαγγελματικά μουσικά αποτελέσματα στις δράσεις τους, ωστόσο μέσα από αυτές διδάσκουν βιωματικά στα μέλη τους έννοιες, όπως: τη συνεργασία στο πλαίσιο ενός συνόλου, την κοινή προσπάθεια για την επίτευξη ενός στόχου, τον αλληλοσεβασμό ή τη σημασία και τα όρια της ατομικής προσπάθειας μέσα σε μια ομάδα. Παράλληλα, τα ίδια μουσικά σύνολα με τις εμφανίσεις και τις συναυλίες τους αποτελούν σημεία αναφοράς των κοινωνιών τους, ενώ επιπλέον προσφέρουν τη δυνατότητα σε νεαρούς μουσικούς να ανακαλύψουν το ταλέντο τους.

Τα αντίστοιχα μουσικά σύνολα στην Ελλάδα, παρ’ ότι έχουν χρονικό βάθος ομόλογο με αρκετά της υπόλοιπης Ευρώπης, δεν φαίνεται να εκμεταλλεύονται στο έπακρο την εν δυνάμει θέση τους. Είτε πρόκειται για αρτηριοσκληρωτική εμμονή σε ξεπερασμένες πρακτικές, είτε για την παράδοση της δυναμικής τους στις εύκολες σειρήνες του λαϊκισμού, είτε στην άγνοια του παρελθόντος, της σημασίας και των σύγχρονων προοπτικών, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο: η μνημονιακή Ελλάδα έχει αδρανοποιημένο ένα σημαντικό μέρος δυνάμεων που μπορούν να προσφέρουν ακόμη περισσότερα στη βιωματική παιδεία πρωτίστως πολιτών και δευτερευόντως μουσικών.

Η προτεινόμενη ανακοίνωση θα επιχειρήσει να εντοπίσει κάποιες από τις αιτίες αυτής της κακοδαιμονίας, να προτείνει τη δημιουργία ερευνητικών εργαλείων για την κατανόηση του φαινομένου με γνώμονα τις κατά τόπους ιδιαιτερότητες, αλλά και να δείξει το πώς τα όποια πορίσματα μπορούν να έχουν πρακτική εφαρμογή στην ανανέωση των ορχηστρών πνευστών, τόσο πρακτικά (π.χ. εμπλουτισμός ρεπερτορίου) όσο και οργανωτικά.

Εριφύλη Δαμιανού: «Μουσική γραφή και ανάγνωση. Αναγκαία ή απλώς χρήσιμη στην μουσική πράξη;»

Η ικανότητα καταγραφής, κατανόησης και αναπαραγωγής ενός μουσικού έργου με τη χρήση στοιχείων ενός συγκεκριμένου σημειολογικού συστήματος υπήρξε ανέκαθεν γνώρισμα των λόγιων μουσικών των μεγάλων μουσικών παραδόσεων. Όχι όμως απαραίτητα προαπαιτούμενο για τη δεξιοτεχνία ενός μουσικού εκτελεστή και την αισθητική απόλαυση που αυτός μπορεί να προσφέρει στο κοινό του.

Στη δυτική ευρωπαϊκή μουσική η ικανότητα μουσικής ανάγνωσης – και μάλιστα σε υψηλό επίπεδο – είναι απαραίτητη σε όλα τα στάδια προσέγγισης, μελέτης και απόδοσης ενός μουσικού έργου.

Στην παραδοσιακή μουσική, όπως και στην αστική λαϊκή μουσική, είναι γνωστό ότι υπάρχουν φημισμένοι οργανοπαίκτες που δεν διαβάζουν «νότες» και είναι εξαιρετικοί δεξιοτέχνες. Οι τρόποι διδασκαλίας που ακολουθούνται στην παραδοσιακή μουσική δίνουν εντυπωσιακά αποτελέσματα σε μουσικά κομμάτια με απλή δομή και εύληπτη μελωδία που απομνημονεύονται εύκολα. Είναι σίγουρο όμως ότι ένας μουσικός που δεν είναι ικανός να διαβάσει και να γράψει μουσική δεν μπορεί ποτέ να προσεγγίσει σε βάθος μεγάλα έργα, που είναι συνθέσεις με μεγαλύτερη διάρκεια και πολυπλοκότερη υφή.

Γιώργος Φιτσιώρης: «Η “αντίστιξη των ειδών”: μία ανέμπνευστη μέθοδος διδασκαλίας της αντίστιξης»

Η μέθοδος διδασκαλίας της αναγεννησιακής αντίστιξης που, στην πλέον συστηματική της μορφή, εμφανίζεται με την πραγματεία *Gradus ad Parnassum* του Johann Joseph Fux (1725) και κυριάρχησε σχεδόν αποκλειστικά καθ’ όλη τη διάρκεια του 20ού αιώνα (και συνεχίζει, δυστυχώς, να κυριαρχεί μέχρι και σήμερα) είναι η αποκαλούμενη «αντίστιξη των ειδών» – σε τέτοιο βαθμό ώστε για τους σύγχρονους

μουσικούς οι όροι *αντίστιξη* και *αντίστιξη των ειδών* φαίνεται να είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένοι.

Το κείμενο αυτό φιλοδοξεί να δείξει πως η μέθοδος διδασκαλίας της «αντίστιξης των ειδών» είναι ανέμπνευστη, αποπροσανατολιστική, σχεδόν “καταστροφική” για όσους επιθυμούν να εξοικειωθούν με τα μουσικά ιδιώματα των 14ου έως και 16ου αιώνα. Αλλά και να επισημάνει το γεγονός ότι αυτή η μέθοδος δεν είναι ιστορικά θεμελιωμένη, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειονότητα των συγγραφέων της εποχής – αρχίζοντας από “σκαπανείς”-θεωρητικούς του ύστερου Μεσαίωνα, όπως οι Petrus frater dictus Palma ociosa, Johannes de Muris, Goscalcus, Prosdocimus de Beldemandis και πολλοί άλλοι ανώνυμοι, αλλά και συνεχίζοντας με τους πλέον επιφανείς θεωρητικούς της Αναγέννησης, όπως οι de Leno, Ugolino, Tinctoris, Gaffurius, Zarlino, de Montagnos, Cerone, Santa Maria – αντιλαμβάνονταν και δίδασκε την αντίστιξη με εντελώς διαφορετικό τρόπο. Να τονίσει, δηλαδή, πως οι αναζητήσεις, οι προβληματισμοί και οι επιδιώξεις όλων των εμπλεκομένων στη διαδικασία παραγωγής και κατανόησης της μουσικής κατά την ιστορική περίοδο 1300-1600 είναι δυνατόν να γίνουν αντιληπτές ως ένα, λίγο-πολύ, *ενιαίο σύνολο* συνθετικής πρακτικής και θεωρητικής σκέψης που, αν και υπόκειται σε ουσιαστικές διαφοροποιήσεις με το πέρασμα των αιώνων, δεν παύει να χρησιμοποιεί, παρ’ όλα αυτά, εντυπωσιακά ίδια μεθοδολογία όσο και ορολογία παραμένοντας, ουσιαστικά, σταθερό και αναλλοίωτο στις κατευθυντήριες γραμμές και τις θεμελιώδεις αρχές του.

Συλλογική συνεδρία: «Η έντεχνη δυτική μουσική στην Ελλάδα κατά την περίοδο της κρίσης (2008-2014)»

Στη συνεδρία θα παρουσιαστούν τα πρώτα επιστημονικά αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος «Η έντεχνη δυτική μουσική στην περίοδο της κρίσης: μια διεπιστημονική μελέτη του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης» (Πράξη «Αριστεία II – WestArtMus-4342», επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής Παύλος Κάβουρας), έργο το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους. Η έρευνα αφορά στη διεπιστημονική μελέτη της σύγχρονης μουσικής ζωής στην Ελλάδα με έμφαση στην έντεχνη δυτική μουσική και τη σχέση της με άλλες πτυχές του ελληνικού πολιτισμού κατά την περίοδο της οικονομικής και κοινωνικο-πολιτισμικής κρίσης της περιόδου 2008-2014.

Ποια είναι η πολιτισμική πραγματικότητα της έντεχνης δυτικής μουσικής στην Ελλάδα του 21ου αιώνα; Πώς συνδέονται οι μουσικές με τις πολιτισμικές ερμηνείες σε μια Ελλάδα που από τη μια πλευρά επιδιώκει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και από την άλλη βιώνει μια από τις πιο σημαντικές κρίσεις στη σύγχρονη ιστορία της; Η διερεύνηση δεν περιορίζεται στην παρουσίαση της ζωής και του έργου συνθετών και των σχετικών ιστορικών και πολιτισμικών πλαισίων αλλά χρησιμοποιεί την εθνογραφική μεθοδολογία για να αντιμετωπίσει ορισμένα κρίσιμα θέματα που αφορούν τη σχέση μεταξύ μουσικής και πολιτισμού, Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από το φαινόμενο της κρίσης και με κύριο άξονα τη διερεύνηση της κατάστασης της έντεχνης δυτικής μουσικής. Η μελέτη αποσκοπεί σε μία ουσιαστική κατανόηση της σύγχρονης έντεχνης ελληνικής μουσικής και της ιστορίας της, καθώς επίσης και της θέσης της στην ευρύτερη πολιτισμική ζωή, στοχεύοντας σε μια καινοτόμο γνώση που θα διευκολύνει τον συσχετισμό των μουσικών πρακτικών με την ιστορία, τον πολιτισμό και την κοινωνία της Ελλάδας.

Η μελέτη έχει και έναν δεύτερο βασικό στόχο. Επιδιώκει να αναπτύξει μια νέα μεθοδολογία, η οποία θα έχει ως βάση την αναστοχαστική και διαλογική εθνογραφία και θα συνομιλεί επιστημολογικά με την κριτική ιστοριογραφία. Η προτεινόμενη μεθοδολογία αποτελεί μέρος ενός σύγχρονου διεθνούς επιστημονικού διαλόγου που αφορά το ευρύτερο γνωστικό πεδίο των «μουσικών σπουδών». Πρόκειται για μια διεπιστημονική σύνθεση θεωρητικών αρχών και ερευνητικών μεθόδων από τρία διακριτά επιστημονικά πεδία: την ιστορική μουσικολογία, την εθνομουσικολογία και την πολιτισμική ανθρωπολογία.

Η παρουσίαση της ερευνητικής ομάδας περιλαμβάνει τέσσερις διακριτές αλλά αλληλένδετες θεματικές: μια γενική μεθοδολογική και επιστημολογική θεμελίωση του έργου και, ακολούθως, τρεις ειδικές ερευνητικές ενότητες που αντιστοιχούν στους τρεις βασικούς εννοιολογικούς πυλώνες της έρευνας.

1. Η γενική εννοιολογική θεματική «Μεθοδολογικά – Επιστημολογικά»

Παύλος Κάβουρας: «Η έντεχνη δυτική μουσική στην Ελλάδα της κρίσης: Ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας της έρευνας»

Τίθενται τα ακόλουθα ερωτήματα και οριοθετείται μεθοδολογικά και επιστημολογικά η αντιμετώπισή τους:

- Ποια είναι η σχέση της έντεχνης δυτικής μουσικής στην Ελλάδα με τον πολιτισμό (culture), πώς γίνεται αντιληπτή και πώς εκφράζεται αυτή, ειδικότερα, στο ιστορικό πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής και κοινωνικής κρίσης; Πώς είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί το ερώτημα αυτό από τη σύγχρονη ιστορική μουσικολογία και ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος δύο άλλων εταίρων, της εθνομουσικολογίας και της πολιτισμικής ανθρωπολογίας, ως πιθανών συνομιλητών;
- Πώς μπορεί να εφαρμοστεί η ανθρωπολογική και εθνομουσικολογική μεθοδολογία της εθνογραφίας με αντικείμενο έρευνας την έντεχνη δυτική μουσική και ιστορικό άξονα την κρίση και πολιτισμικό τον ελληνικό χώρο; Είναι συμβατή μια εθνογραφική θεώρηση με μια κριτική ιστοριογραφική προσέγγιση της μουσικής;
- Πώς διαμορφώνεται ένα νέο σύνθετο θεωρητικό μόρφωμα, τόσο από μεθοδολογικής όσο και από επιστημολογικής πλευράς, και πώς συνομιλεί με άλλες σχετικές θέσεις στον διάλογο που διεξάγεται σήμερα με αντικείμενο τη μουσικολογία και τις μουσικές σπουδές;
- Πώς είναι δυνατόν να εφαρμοστούν θεωρητικές έννοιες από τον ευρύτερο χώρο των επιστημών του ανθρώπου και των κοινωνικών επιστημών (όπως δίκτυο, πρακτική, επιτέλεση, habitus, γεγονός / συμβάν και η νέα θεωρία περί θεσμών) στη διεπιστημονική και διαθεματική διερεύνηση του μουσικού πολιτισμού στην Ελλάδα της κρίσης, με αντικείμενο την έντεχνη δυτική μουσική;

2. Η ερευνητική θεματική «Παιδεία – Εκπαίδευση»

Αναστάσιος Χαψούλας: «Έντεχνη δυτική μουσική και ελληνική μουσική εκπαίδευση: Κρίση και προοπτικές»

Θα εξεταστούν ερωτήματα που αποτελούν κύριους ερευνητικούς άξονες στον χώρο της μουσικής εκπαίδευσης, όπως:

- Υφίσταται νοηματική διάκριση μεταξύ «μουσικής παιδείας» και «μουσικής εκπαίδευσης»;
- Πώς διαγράφεται η ιστορία της μουσικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα σε σχέση με τη δυτική έντεχνη μουσική;
- Ποιο είναι το αξιακό περιεχόμενο της δυτικής έντεχνης μουσικής και ποιοι είναι οι πιθανοί ταυτοτικοί συμβολισμοί της σε πολιτισμικό επίπεδο;
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης που καταγράφονται στον χώρο της μουσικής εκπαίδευσης;

3. Η ερευνητική θεματική «Μουσικά σύνολα και πολιτιστικοί οργανισμοί»

Νίκος Πουλάκης: «Θεσμοί σε κρίση; Μουσικά σύνολα και πολιτιστικοί οργανισμοί στην Ελλάδα του 21ου αιώνα»

Θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν ζητήματα οργανωτικής και επιτελεστικής υφής σε σχέση με τα μουσικά σύνολα και τους πολιτιστικούς οργανισμούς κατά την περίοδο της κρίσης:

- Ποια είναι η παρουσία και ποια η προβολή των θεσμικών / τυπικών αλλά και των ανεπίσημων / άτυπων οντοτήτων (φορέων, συλλόγων, εταιρειών, ενώσεων, ιδρυμάτων, οργανώσεων, σωματείων, ομάδων και συλλογικοτήτων) έντεχνης δυτικής μουσικής που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα κατά την περίοδο της κρίσης;
- Πώς συνδέονται οι οικονομικές με τις καλλιτεχνικές διαστάσεις της κρίσης στα μουσικά σύνολα και τους πολιτιστικούς οργανισμούς;
- Σε ποιον βαθμό διαφοροποιούνται οι δράσεις, οι πρακτικές και οι στόχοι των εν λόγω θεσμών κατά την περίοδο της κρίσης σε συνάρτηση με προηγούμενες περιόδους;
- Πώς μετασχηματίζονται (εάν αυτό συμβαίνει) τα δίκτυα έντεχνης δυτικής μουσικής;

4. Η ερευνητική θεματική «Φεστιβάλ»

Κατερίνα Λεβίδου: «Επιβιώνοντας στην κρίση: Θερινά φεστιβάλ έντεχνης δυτικής μουσικής στη σύγχρονη Ελλάδα»

Θα αναπτυχθούν ζητήματα όπως:

- Ποια είναι η θέση των θερινών μουσικών φεστιβάλ στη μουσική ζωή της Ελλάδας της κρίσης;
- Ποιοι είναι οι οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτισμικοί και ειδικότεροι καλλιτεχνικοί παράγοντες που διαμορφώνουν τη φυσιογνωμία των θερινών μουσικών φεστιβάλ;

- Ποια η παρουσία και ποιος ο ρόλος διεθνών και εγχώριων δυνάμεων στα θερινά μουσικά φεστιβάλ στην Ελλάδα (διοργάνωση, οικονομική υποστήριξη, συμμετοχή μουσικών, ακροατήριο);
- Ποιος ο ρόλος της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και του δημόσιου παράγοντα στη διαμόρφωση των δράσεων, των πρακτικών και των στόχων που αφορούν θερινά μουσικά φεστιβάλ έντεχνης δυτικής μουσικής;
- Ποιος ο ρόλος του γεωπολιτισμικού και χωρολογικού παράγοντα στα θερινά μουσικά φεστιβάλ; Ποια η σχέση των θερινών μουσικών φεστιβάλ με την τοπική κοινωνία και την ευρύτερη ελληνική μουσικόφιλη κοινότητα;

Νίκος Ορδουλίδης: «Η αστική λαϊκή μουσική στην εκπαίδευση της Ελλάδας: ορισμένα προβληματικά ζητήματα»

Η άνθηση των σπουδών για την αστική λαϊκή μουσική και, εν γένει, η ευρύτερη αποδοχή της αξίας της λαϊκής κουλτούρας στους κόλπους του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος μοιάζουν να βρίσκονται σε πολύ κρίσιμη κατάσταση. Είναι σαφές ότι η ακαδημαϊκή έρευνα πάνω σε αστικά λαϊκά μουσικά είδη αναπτύσσεται πολύ γρήγορα στο εξωτερικό, με βάσεις που τέθηκαν 30 και 40 χρόνια πριν, υπό το πλαίσιο διάφορων όρων όπως *popular musicology*, *new musicology* κ.ά. Αυτό μπορεί να επιβεβαιωθεί από πολυάριθμες διατριβές, βιβλία και ακαδημαϊκά άρθρα. Στην Ελλάδα, μολονότι διάφορα αστικά μουσικά είδη είναι ευρύτατα διαδεδομένα (λαϊκό, rock, ρεμπέτικο, έντεχνο, pop), δεν διδάσκονται σήμερα στα ελληνικά ωδεία, ενώ σε άλλες χώρες τα αντίστοιχα στυλ αποτελούν κομμάτι των εκπαιδευτικών συστημάτων, σε όλες τις βαθμίδες τους, και είναι εξαιρετικά δημοφιλή ανάμεσα στους σπουδαστές. Η ανακοίνωση αυτή καταπιάνεται με διάφορα προβληματικά ζητήματα που εγείρονται σχετικά με τις σπουδές γύρω από τη λαϊκή αστική μουσική σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Αναλύει τις ελλείψεις και θέτει θέματα προς σκέψη και συζήτηση· προτείνει λύσεις και επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους η συγκρότηση ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών για το συγκεκριμένο πεδίο θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της μουσικής εκπαίδευσης της Ελλάδας, με θετικό αντίκτυπο στην εξελικτική πρόοδο της κοινωνίας.

Γερασιμούλα (Μέμα) Παπανδρίκου – Λευκοθέα (Λευκή) Εφραιμίδου: «Η διδασκαλία και ερμηνεία της μουσικής μπαρόκ στα Μουσικά Σχολεία – Δυνατότητες και περιορισμοί»

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Μουσικό σύνολο» των Μουσικών Σχολείων της Ελλάδας είναι δυνατή η διδασκαλία διαφόρων ειδών μουσικής μέσα από μεγάλα μουσικά σύνολα, όπως: ορχήστρα και χορωδία ευρωπαϊκής μουσικής, ορχήστρα και χορωδία παραδοσιακής μουσικής, βυζαντινός χορός, καθώς και από μικρότερα σχήματα μουσικής δωματίου, σύγχρονης ελληνικής μουσικής κ.ά.

Το σχολικό έτος 2007-2008 δημιουργήθηκε από την Μέμα Παπανδρίκου στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης ένα καινούργιο και πρωτότυπο για τα ελληνικά σχολικά δεδομένα μουσικό σύνολο, το «Σύνολο Μπαρόκ». Φιλοδοξία του συνόλου ήταν να φέρει σε επαφή τους μαθητές του Μουσικού Σχολείου με ένα ευρύτερο ρεπερτόριο συνθετών από όλες τις περιόδους της εποχής μπαρόκ και να τους βοηθήσει να εντρυφήσουν στις ερμηνευτικές ιδιαιτερότητες της μουσικής αυτής. Από το σχολικό έτος 2013-2014 ο αριθμός των συμμετεχόντων μαθητών αυξήθηκε, με αποτέλεσμα την συνεργασία με την Λευκή Εφραιμίδου.

Πόσο είναι όμως δυνατόν να διδάξει και να ερμηνεύσει κανείς τη μουσική αυτή σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσικολογικές μελέτες και τις σύγχρονες ερμηνευτικές τάσεις, όταν δεν υπάρχει στο Μουσικό Σχολείο το πληκτροφόρο όργανο της εποχής, το τσέμπαλο, όταν δεν υπάρχουν μαθητές που να παίζουν φλάουτο με ράμφος και όταν οι ελάχιστοι μαθητές που παίζουν βιολοντσέλο πρέπει να στελεχώνουν την ορχήστρα του σχολείου;

Σήμερα θα σας καταθέσουμε την εμπειρία μας όπως διαμορφώθηκε μετά από επτά χρόνια διδασκαλίας, τους περιορισμούς που έχουν ο δάσκαλος και ο μαθητής, αλλά και τις εναλλακτικές προτάσεις για ερμηνεία. Κυρίως όμως τις δυνατότητες για έμπνευση και δημιουργία.

Νίκος Μαλιάρης: «Τα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα. Παρόν και μέλλον»

Από την νομοθέτηση του θεσμού των μουσικών σχολείων στην Ελλάδα και την ίδρυση και λειτουργία του πρώτου τέτοιου σχολείου έχουν ήδη περάσει πάνω από 25 χρόνια. Πρόκειται για ένα θεσμό καινοτόμο και εξαιρετικά θετικό για τη χώρα μας, ο οποίος έθεσε το πλαίσιο για μια καίρια, σημαντική και επωφελή τομή στο γενικότερο ζήτημα της μουσικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, πολλοί πιστεύουν ότι ο θεσμός αυτός αφέθηκε να λειτουργήσει χωρίς σαφή στρατηγικό σχεδιασμό και χωρίς

συγκεκριμένη στοχοθεσία, με αποτέλεσμα αφ' ενός να παραγάγει θετικό έργο, αλλά εφ' ετέρου να δημιουργηθούν πολλαπλά προβλήματα. Στη συγκεκριμένη εισήγηση θα επιχειρηθεί μια καταγραφή μερικών από τα προβλήματα και θα γίνει μια συζήτηση πάνω σε ένα νέο συνολικό σχεδιασμό που εκπονείται και υλοποιείται με συγκεκριμένες ενέργειες και στόχο να επαναπροσδιοριστεί η φυσιογνωμία και ο τρόπος λειτουργίας των μουσικών σχολείων και να τεθεί το όλο ζήτημα σε σύγχρονες επιστημονικές, καλλιτεχνικές και παιδαγωγικές βάσεις.

Αναστασία Κακάρογλου: «“Το τραγούδι στο σχολείο”: Θέσεις και απόψεις του Maurice Emmanuel για την μουσική εκπαίδευση»

Το άρθρο του γάλλου μουσικολόγου και συνθέτη Maurice Emmanuel (1862-1937) “Le chant à l'école” [«Το τραγούδι στο σχολείο»] περιέχει παρατηρήσεις και προτάσεις για την μουσική εκπαίδευση στην Γαλλία των αρχών του 20ού αιώνα, αποκαλύπτοντας μία επιπλέον πτυχή της πολύπλευρης δραστηριότητάς του. Ο Emmanuel αντιτίθεται στην υπεροχή της θεωρητικής μουσικής εκπαίδευσης έναντι της πρακτικής και διαπιστώνει ότι οι περισσότεροι Γάλλοι, ακόμα και όσοι διαθέτουν μουσικές γνώσεις, δεν είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι ώστε να τραγουδούν σωστά.

Οι θετικές εντυπώσεις που αποκόμισε από την μουσική πρακτική των Γερμανών κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Γερμανία, σε συνδυασμό με το ενδιαφέρον και τον θαυμασμό του για τον τρόπο διδασκαλίας της μουσικής που εφάρμοζε ο κληρικός René Moissenet σε μία εκκλησιαστική χορωδία στην Dijon, οδήγησαν τον Emmanuel στο να εισηγηθεί μία μέθοδο διδασκαλίας της μουσικής βασισμένη στην καλλιέργεια της ακοής και της φωνής. Ο Emmanuel προτείνει συγκεκριμένες ασκήσεις και πρακτικές, οι οποίες βοηθούν στην σωστή απόδοση των φθόγγων και των διαστημάτων. Η μέθοδός του, που απευθύνεται στους μαθητές του δημοτικού σχολείου, παρουσιάζεται ως αντιπρόταση στα επίσημα αναλυτικά προγράμματα διδασκαλίας της μουσικής στην δημόσια εκπαίδευση, τα οποία αντιμετωπίζονται από τον Emmanuel με ιδιαίτερα κριτική διάθεση.

Μαντώ Πυλιαρού: «Η μουσική εκπαίδευση στο Μεσοπόλεμο»

Τα μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αθήνας στα μέσα της δεκαετίας του 1920 και έως τις αρχές της δεκαετίας του 1930. Η σύστασή τους, το διδακτικό προσωπικό, τα προγράμματα διδασκαλίας και οι απόψεις για τη λειτουργία τους και για την παρεχόμενη από αυτά εκπαίδευση, όπως καταγράφονται στο μουσικό περιοδικό τύπο και στον ημερήσιο τύπο της εποχής.

Λάμπρος Ευθυμίου: «Ο ρόλος της εκπαίδευσης στη διάδοση των παραλλαγών *Του γεφυριού της Άρτας*»

Η θυσία ανθρώπων ή ζώων για τη θεμελίωση ενός κτίσματος συναντάται σε πολλούς λαούς στην ιστορία της ανθρωπότητας, είτε ως μύθος, ως δοξασίες ή δεισιδαιμονίες, είτε ως πραγματικό γεγονός. Στην περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης ο μύθος της ανθρωποθυσίας γίνεται τραγούδι που τραγουδιέται από το σύνολο των λαών των εθνοτήτων και εθνοτικών ομάδων που ζουν στη βαλκανική χερσόνησο. Στην Ελλάδα το εν λόγω δημοτικό τραγούδι είναι γνωστό με τον τίτλο «Της Άρτας το γεφύρι» και αναφέρεται στη θυσία της γυναίκας του Πρωτομάστορα για την θεμελίωση μιας γέφυρας.

Ήδη από το 19ο αιώνα, στις διάφορες δημοσιευμένες ή αδημοσίευτες συλλογές δημοτικών τραγουδιών, οι συλλέκτες τιτλοδοτούν τα δημοτικά τραγούδια. Ο Νικόλαος Πολίτης το 1914, στη συλλογή *Εκλογαί από τα δημοτικά τραγούδια του ελληνικού λαού*, δημοσιεύει παραλλαγή του τραγουδιού με τον τίτλο «Του γεφυριού της Άρτας», την οποία και κατατάσσει στις παραλογές. Έπειτα, η συγκεκριμένη παραλλαγή διδάσκεται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η παρούσα ανακοίνωση πραγματεύεται το ρόλο των σχολικών εγχειριδίων και της εκπαίδευσης στη διάδοση της παραλλαγής που δημοσίευσε ο Πολίτης, την επίδρασή της στην εξέλιξη τόσο του στίχου όσο και της μελωδίας των μετέπειτα ηχογραφημένων παραλλαγών.

Πέτρος Βούβαρης: «Η ερμηνευτική του Ricoeur και η (απ)ενοχοποίηση της δομής»

Η κριτική στροφή που σημειώθηκε στον μουσικολογικό χώρο κατά τις τελευταίες δεκαετίες συνοδεύτηκε από μια λιγότερο ή περισσότερο έντονη αμφισβήτηση του πεδίου της μουσικής ανάλυσης αναφορικά με τις καταμαρτυρούμενες ουσιοκρατικές και θετικιστικές του ροπές. Ως απόκριση στις αιτιάσεις αυτές, εκδηλώθηκε στους κόλπους του εν λόγω πεδίου μια τάση επαναπροσδιορισμού των ερευνητικών του στόχων, διεύρυνσης του ρεπερτορίου του και αναθεώρησης των μεθοδολογικών του εργαλείων σε μια ασθενέστερα θετικιστική βάση. Την ίδια στιγμή, μια μερίδα εκπροσώπων της λεγόμενης «κριτικής μουσικολογίας» αναγνώρισαν την ειρωνεία που ενέχεται στον αποκλεισμό μιας πρακτικής από τους αυτόχριστους πολέμιους κάθε πρακτικής αποκλεισμού. Έτσι, επεδίωξαν να

αναπροσανατολίσουν κριτικά την αναλυτική διαχείριση της μουσικής δομής, εντάσσοντάς την σε ένα ευρύτερο ερμηνευτικό πλαίσιο. Η παρούσα εισήγηση ευθυγραμμίζεται με τις προσεγγίσεις αυτές, διερευνώντας την κριτική διάσταση της αναλυτικής πράξης ειδικά σε σχέση με τη διαλεκτική της κατανόησης και της εξήγησης που πλαισιώνει την ερμηνευτική του Paul Ricoeur. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην κειμενική θεώρηση του έργου ως «επικοινωνία σε και από απόσταση» και στο «ευρετικό μύθευμα» της ικανότητάς του να ανα-περιγράφει το πραγματικό πέρα από κάθε αξίωση υπερβατικότητας και να προτείνει νέους τρόπους κατοίκησης του κόσμου.

Αγαμέμνων Τέντες: «Περί του παρόντος του μουσικολογικού λόγου: μία απόπειρα ευρέσεως σημείων συνάφειας των “Σκέψεων προ συγγραφής” του Gary Tomlinson με μία θεώρηση της ιστορίας του Hayden White»

Όπως έγραψαν οι μελετητές του Michel Foucault, Dreyfus και Rabinow, σε έναν πρόλογό τους, «εάν οι επιστήμες περί τον άνθρωπο ζητούν να σπουδάσουν ανθρώπινες ενέργειες, τότε πρέπει να συνυπολογίσουν εκείνες τις ανθρώπινες ενέργειες οι οποίες καθιστούν δυνατές τις δικές τους αρχές» (Michel Foucault, 1983: 163). Είτε αυτή η αντικειμενοποίηση της ίδιας επιστημονικής πράξεως πρόκειται για επέκταση της θεωρίας της μνημειοποίησης του λόγου (“monumentalization of discourse”) του σχολιαζομένου τους, δηλαδή της Αρχαιολογίας της Γνώσης του Foucault (την οποία ο Gary Tomlinson εισήγαγε εμπεριστατωμένα στην μουσικολογία, στον πρόλογο του βιβλίου του *Music in Renaissance Magic: Towards a Historiography of Others*), είτε όχι, αποδίδει πάντως με περιεκτικότητα την σύγχρονη ερευνητική έμφαση στην διερεύνηση του ίδιου του επιστημονικού λόγου, δηλαδή την επιστημολογία. Ανταποκρινόμενος σε αυτή την έμφαση, καθώς και στο διεθνές αίτημα διεπιστημονικότητας το οποίο διατυπώνεται σε διάφορα σημερινά ερευνητικά περιβάλλοντα των ανθρωπιστικών επιστημών, θα προτείνω συνάφεια με το έργο του Hayden White περί της σημασίας της αφηγήσεως για την ιστορία, καθώς και μία απόπειρα συνθέσεως των θεωριών αυτών προς πρακτικά ερευνητικά συμπεράσματα.

Δανάη Στεφάνου: «Κριτικές προοπτικές για μια διευρυμένη μουσική ιστοριογραφία»

«Τι είδους ιστορία είναι η Ιστορία;», ρωτούσε ο Leo Treitler το 1984. Το ερώτημά του θα αποτελούσε αφετηρία για μια σειρά από έντονα αναστοχαστικές προσεγγίσεις στη μουσική ιστοριογραφία, από τις ριζοσπαστικές προτάσεις της νεο-αναδυόμενης τότε «Νέας Μουσικολογίας» για την αποδόμηση κάθε κυρίαρχης αφήγησης, μέχρι τις απόπειρες διεπιστημονικού επαναπροσδιορισμού του πεδίου της Ιστορικής Μουσικολογίας μέσα από το μεθοδολογικό πρίσμα των εμπειρικών και εφαρμοσμένων επιστημών. Στην παρούσα ανακοίνωση επιχειρείται μια επανατοποθέτηση του παραπάνω ερωτήματος τριάντα χρόνια αργότερα, στην Ελλάδα του 2014. Με αφορμή πρόσφατες και τρέχουσες ερευνητικές δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων το ερευνητικό πρόγραμμα «Ο ελεύθερος μουσικός αυτοσχεδιασμός στα ελληνικά πανεπιστήμια» (Επιτροπή Ερευνών Α.Π.Θ., 2013-2014) και η νεο-ιδρυθείσα ερευνητική ομάδα κριτικής μουσικής ιστοριογραφίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ., θα θέσω μια σειρά από κριτικά ερωτήματα, όπως: «τι είδους μουσικές ιστορίες καταγράφουμε / αξιολογούμε / αφηγούμαστε και γιατί;» και «τι λειτουργίες και ρόλους μπορεί να εκπροσωπήσει η σύγχρονη ιστορική μουσικολογία;». Διερευνώντας τις παραπάνω προβληματικές, θα επικεντρωθώ σε παραδείγματα όπου ο συνδυασμός κριτικών, επιτόπιων και διεπιστημονικών μεθοδολογιών έρευνας καθιστά δυνατή την επέκταση και διεύρυνση του πεδίου της μουσικής ιστοριογραφίας προς μέχρι τώρα ανεξερευνήτες ή ανεπαρκώς προσδιορισμένες κατευθύνσεις.

Άννα Παπουτσή: «Η προοπτική της προφορικής ιστορίας ως μεθοδολογία στην έρευνα του ελεύθερου μουσικού αυτοσχεδιασμού»

Η προφορική ιστορία στην Ελλάδα μόλις τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται ως μια αξιόπιστη ιστορική πηγή, ενώ οι πρώτες προσπάθειες εντοπίζονται κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80, κυρίως στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, της ιστορίας και της ψυχολογίας. Με το πέρασμα των χρόνων έως το σήμερα έχει να δείξει σπουδαία αποτελέσματα στην ιστοριογραφία και γενικότερα στην έρευνα. Αυτό που καθιστά την προφορική ιστορία τόσο σημαντική είναι το γεγονός ότι έδωσε φωνή στον “απλό” κόσμο και σε κοινωνικές ομάδες που ήταν για πολλά χρόνια αποκλεισμένες από την ιστορία, ενθαρρύνοντάς τις να εκφράσουν μέσα από τη δική τους οπτική γωνία τα γεγονότα, τα βιώματα και τις απόψεις τους. Έτσι αναδείχθηκαν νέες όψεις γύρω από τα εκάστοτε διερευνώμενα θέματα, οι οποίες οδήγησαν σε επαναπροσδιορισμούς, αναθεωρήσεις και ανασυγκροτήσεις.

Στην ελληνόφωνη μουσικολογική έρευνα, η χρήση της προφορικής ιστορίας εντοπίζεται κυρίως στο χώρο της μουσικής λαογραφίας, ενώ πεδία όπως η ιστορική μουσικολογία σπανίως βασίζονται στο

εργαλείο αυτό. Αυτό το κενό έχει σαν σκοπό η παρούσα ανακοίνωση να επισημάνει, προτείνοντας την προφορική ιστορία ως ένα χρήσιμο μεθοδολογικό εργαλείο στη διερεύνηση της μουσικής και εστιάζοντας παραδειγματικά στο αντικείμενο του ελεύθερου μουσικού αυτοσχεδιασμού. Θα γίνει μία παρουσίαση των πλεονεκτημάτων της προφορικής ιστορίας για την έρευνα της αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής, καθώς επίσης και των προκλήσεων που τη συνοδεύουν.

Πάνος Βλαγκόπουλος: «Τραγούδια “της φυλής μας” ή Το επιστημολογικό παράδειγμα των εναρμονίσεων στα συμφραζόμενα του *fin de siècle*»

Υπό τη σημερινή οπτική, η πρακτική των συλλεκτών του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα της εναρμόνισης δημοτικών μελωδιών εμφανίζεται αυτόχρονα αφελής – προδρομική των οικείων σε μας μεθόδων της Εθνομουσικολογίας. Τι μπορεί να συμβεί όμως, αν επιχειρήσουμε μια “εμική” προσέγγιση αυτής της πρακτικής, στην περίπτωση, φέρ’ ειπείν, του Bourgaault-Ducoudray (1876) ή σε αυτήν του Αρίωνα των Ρεμαντά – Ζαχαρία (1917); Θα υποστηρίξω ότι για να κατανοηθεί καλύτερα το επιστημολογικό παράδειγμα της *harmonisation*, αλλά και οι μετατοπίσεις στις κατά καιρούς χρήσεις της, χρειάζεται να υιοθετηθεί ένα νέο ιστοριογραφικό παράδειγμα, βασικό στοιχείο του οποίου θα είναι η αναγνώριση δύο κρίσιμων ιδεολογικών συνισταμένων στην πνευματική ατμόσφαιρα του *fin de siècle* (συχνά σε συνδυασμό): του εσωτερισμού και του φυλετισμού.

Γιώργος Κοκκώνης: «Ο Γεώργιος Λαμπελέτ και η ελληνική δημώδης μουσική: Μια μουσικολογία των συμβόλων»

Η έκδοση του Γεωργίου Λαμπελέτ *Η ελληνική δημώδης μουσική: 60 τραγούδια και χοροί* του 1933 αποτελεί την πρώτη συλλογή-μελέτη δημοτικών τραγουδιών έλληνα συνθέτη η οποία μπορεί εύκολα να αντιστοιχιστεί με την ιστορική έκδοση του γάλλου συνθέτη L.-A. Bourgaault-Ducoudray *30 mélodies populaires de Grèce et d'Orient* του 1876. Η αντιστοίχιση αυτή εύκολα απηχεί μίαν άλλη, που στο πεδίο της φιλολογικής έρευνας του δημοτικού τραγουδιού συνέδεσε δυο άλλους εκδότες συλλογών, τον Γάλλο Cl. Fauriel (1823) και τον Επτανήσιο Σπ. Ζαμπέλιο (1852). Το σχήμα αυτό ορίζει τα μεθοδολογικά και εκδοτικά πρότυπα της πρώιμης έρευνας και μελέτης του δημοτικού τραγουδιού στην Ελλάδα, ενώ συγχρόνως εικονογραφεί τις αναμετρήσεις και τις διεκδικήσεις που την συνοδεύουν, με φόντο τα ταυτοτικά στοιχεία της γλώσσας και της καταγωγής.

Η περίπτωση του Γεωργίου Λαμπελέτ επιτρέπει να δούμε την συγκεκριμένη ιστοριογραφική στάση έναντι της λαϊκής μουσικής παράδοσης, όπου η επιτόπια έρευνα, παρατήρηση και ερμηνεία του αντικειμένου υποκαθίσταται από μια μουσικολογία των συμβόλων.

Αναστασία Σιώψη: «Η πρόσληψη των θεωριών του Νίτσε για το ρόλο της μουσικής στο αρχαίο δράμα στην Ελλάδα (Πτυχές της επιρροής της *Γέννησης της τραγωδίας*)»

Το δοκίμιο του Νίτσε για τη *Γέννηση της τραγωδίας* θέτει σε πρωταρχικό επίπεδο τη μουσική στην τραγωδία και δημιουργεί αντίστοιχες αντιδράσεις / ερμηνείες από έλληνες διανοητές στην συστηματική τους προσπάθεια να εξηγήσουν τη θέση και το ρόλο της μουσικής στην τραγωδία. Κυρίως την εποχή του μεσοπολέμου ανιχνεύονται τέτοιες επιρροές.

Στην παρούσα ανακοίνωση, κατά συνέπεια, θα εξεταστεί η πρόσληψη της σημαντικής ιδέας του Νίτσε για την γένεση της ελληνικής τραγωδίας μέσα από το πνεύμα της μουσικής, όπου ο ρόλος του χορού πρωτοστατεί, σε θέματα αναβίωσης του αρχαίου δράματος στη νεώτερη Ελλάδα, με επίκεντρο τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα.

Κώστας Χάρδας: «Η έρευνα της εκτέλεσης σύγχρονης ελληνικής μουσικής: Θεμέλια και προοπτικές»

Η παρούσα ανακοίνωση συζητά με κριτικό τρόπο τα μεθοδολογικά εργαλεία καθώς και τα πρώτα και τα πιθανά μελλοντικά ευρήματα μίας έρευνας που άρχισε πολύ πρόσφατα και προσβλέπει στη μελέτη της μουσικής ερμηνείας ως σημαντικού εργαλείου κατανόησης της ενεργούς παρουσίας του μουσικού μοντερνισμού στην Ελλάδα τις δεκαετίες του 1960 και του 1970.

Άγκα Λεάχου: «Μουσική δημιουργία και μουσικολογία στη Ρουμανία. Το παράδειγμα σύγχρονων ιασιωτών συνθετών»

Η παρούσα μελέτη αφορά τη συμφωνική διάσταση στη δημιουργία συνθετών του Ιασίου, που στο δημιουργικό τους έργο κινούνται ανάμεσα στην νεοκλασική τάση με έμφαση στην παράδοση και στο μοντερνισμό και το νεωτεριστικό πνεύμα του 20ού αιώνα.

Σε ένα εκλεπτυσμένο ιδεατό, υφολογικό, αισθητικό και διανοητικό πλαίσιο, μερικά από τα

δημιουργήματα των ιασιωτών συνθετών υιοθετούν ριζικές αλλαγές σε σχέση με τα παραδεδομένα της περιόδου στην οποία έχουν συντεθεί (Sabin Păutza, *Cinci piese pentru orchestră*: Anton Zeman, *Simfonia II – Aliaje*: Cristian Misievici, *De natura poesis*), ενώ άλλα προτιμούν την νεοκλασική γραμμή (Achim Stoia, *Trei jocuri din Ardeal*: Vasile Spătărelu, *Suita brevis*: Viorel Munteanu, *Simfonia I – Glossă*). Έτσι, ενώ μερικοί συνθέτες δεν ξεπέρασαν το αρχιτεκτονικό πλαίσιο της στροφικής μορφής, άλλοι προέβησαν σε διεξοδικές αναπτύξεις και μετατροπές, και άλλοι εγκατέλειψαν τις κλασικές, καθιερωμένες μορφές για νέες και πρωτότυπες συνθέσεις.

Η παρούσα μελέτη προτείνει τρόπους ιστοριογραφικής και αναλυτικής προσέγγισης των προαναφερθέντων κομματιών, προσπαθώντας αφενός μεν να αναδείξει τη συμφωνική διάσταση στο έργο των σύγχρονων ρουμάνων συνθετών, αφετέρου δε να το τοποθετήσει στο ευρύτερο φάσμα της παγκόσμιας μουσικής δημιουργίας.

Σταματία Γεροθανάση: «Μουσική ερμηνεία και ερμηνεία της μουσικής: Η δύναμη της γλώσσας για τη δημιουργία συναισθημάτων στο λιμπρέτο της όπερας *Dead Man Walking*»

Η όπερα *Dead Man Walking* (πρώτη παγκόσμια παρουσίαση στην όπερα του Σαν Φρανσίσκο, 7 Οκτωβρίου 2000) είναι εμπνευσμένη από το βιβλίο της Sister Helen Pregean (*Dead Man Walking: an Eyewitness Account of the Death Penalty in the United States*, Random House, 1993), που βασίζεται στις εμπειρίες της από την πνευματική καθοδήγηση που προσέφερε σε κρατούμενους, καταδικασμένους σε θάνατο, ακόμα και κατά τη στιγμή της θανάτωσής τους. Ο λιμπρετίστας Terrence McNally διάλεξε τις καταστάσεις εκείνες από το βιβλίο οι οποίες διατηρούν το πνεύμα της αφήγησης και προορίζονται όχι για να απαγγελθούν αλλά για να τραγουδηθούν. Ο συνθέτης Jake Heggie παρέλαβε ένα δίπρακτο έργο γραμμένο στη σύγχρονη Αγγλική, το οποίο του προσέφερε το οικοδόμημα στο οποίο θα στήριζε τα μουσικά του μέσα και τα οποία θα απέδιδαν την ποιητική διάσταση του έργου. Ο συνθέτης, με τη σειρά του, επέλεξε τις προτάσεις και τις λέξεις εκείνες οι οποίες αποδίδουν την ουσία της εκάστοτε κατάστασης ή σκηνής, πυροδοτούν την εξέλιξη της δράσης και αυξάνουν τη συναισθηματική φόρτιση.

Την καλλιτεχνική περίοδο 2013-2014 συμμετείχα σε παραγωγή της συγκεκριμένης όπερας στο Κρατικό Θέατρο του Μεκλεμβούργου στο Σβερίν, στο οποίο εργάζομαι [Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin], αποδίδοντας το ρόλο της Sister Rose σε σκηνοθεσία του David Freeman.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα εξετάσω τη λειτουργία λέξεων και εκφράσεων που αποδίδουν συναισθηματικά φορτισμένες καταστάσεις του λιμπρέτου με ιδιαίτερη σημασία για την πλοκή του έργου και την εξέλιξη των χαρακτήρων, επιχειρώντας συγχρόνως τη σύνδεση των γλωσσικών αυτών μέσων με τα μέσα της μουσικής δραματοποίησής τους από τον συνθέτη. Η ανακοίνωση εστιάζει, μεταξύ άλλων, στην ανάλυση των καταστάσεων του έργου που βίωσα ως ερμηνεύτρια, με σκοπό μία απόπειρα διττής αναλυτικής προσέγγισης από την πλευρά όχι μόνο του ιστορικού μουσικολόγου αλλά και του performer στο χώρο της όπερας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

Μαρία Αλεξάνδρου: Γεννήθηκε το 1969 στο Βουκουρέστι. Άρχισε τις σπουδές της στη Μουσική Παιδαγωγική στην ίδια πόλη και μετά συνέχισε στη Βόννη (Μουσικολογία, Βυζαντινές Σπουδές και Λατινικά) και στην Κοπεγχάγη, κοντά στον αείμνηστο καθηγητή J. Raasted, όπου και απέκτησε τον τίτλο *Candidata philosophiae* το 1996 στις Ελληνικές Μεσαιωνικές Σπουδές, με έμφαση στη βυζαντινή μουσική. Η διδακτορική της διατριβή ολοκληρώθηκε στο Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης (2000, επίβλεψη: Sten Ebbessen, Christian Troelsgård) και αφορά τον τομέα της Παλαιογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της ήταν υπότροφος της Studienstiftung des Deutschen Volkes και, κατά τις μεταδιδακτορικές της σπουδές στην Ελλάδα, έλαβε υποτροφία του Ιδρύματος Alexander von Humboldt. Από το 2002 διδάσκει Βυζαντινή Μουσική στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. (σήμερα ως μόνιμη επίκουρη καθηγήτρια). Συμμετείχε σε 47 συνέδρια και έδωσε πολλές διαλέξεις σε Ελλάδα, Ρουμανία και Γερμανία, ραδιοφωνικές εκπομπές στη Ρουμανία και masterclasses στο Ιάσιο, το Βελιγράδι, τη Φιλιπούπολη και την Cremona. Το επιστημονικό της έργο περιλαμβάνει 3 βιβλία και γύρω στα 40 άρθρα, εισηγήσεις, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, λήμματα λεξικών, που εντάσσονται σε διάφορους τομείς των Βυζαντινών Μουσικών Σπουδών. Το έτος 2006 ίδρυσε την Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., η οποία δραστηριοποιείται διεθνώς. Τόσο η μουσικολόγος όσο και η Ομάδα Παλαιογραφίας διακρίθηκαν τα τελευταία έτη από διάφορους φορείς.

Ποθεινή Βαϊούλη: Μουσικοθεραπεύτρια (MA, New York University) και διδάκτωρ Ειδικής Αγωγής (PhD, Indiana University). Η έρευνά της εστιάζεται στην χρήση της μουσικής / μουσικοθεραπείας για την ένταξη μαθητών με ειδικές ανάγκες στην εκπαίδευση και την υποστήριξη παιδιών με αυτισμό και των οικογενειών τους. Το 2013 βραβεύτηκε από τον Αμερικανικό Σύλλογο Μουσικοθεραπευτών (AMTA) για την έρευνά της «Μουσικοθεραπεία για νήπια με αυτισμό και τους γονείς τους». Στο επιστημονικό της έργο περιλαμβάνονται συμμετοχές σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και αρθρογραφία σε επιστημονικά περιοδικά, με θέματα την χρήση της μουσικής για την ένταξη και στήριξη μαθητών με ειδικές ανάγκες.

Πάνος Βλαγκόπουλος: Επίκουρος Καθηγητής (από το 2009) στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Γεννήθηκε το 1961. Έλαβε Πτυχίο Νομικής από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (1986) και Διδακτορικό από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (2003) με επόπτρια την Irmgard Lerch. Από το 1995 έως το 2003 διετέλεσε υπεύθυνος Προσκτήσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής». Η έρευνά του επικεντρώνεται σε ζητήματα ιδεολογίας και αισθητικής της νεοελληνικής μουσικής. Γνωρίζει Γερμανικά, Αγγλικά, Ιταλικά και Γαλλικά.

Πέτρος Βούβαρης: Επίκουρος καθηγητής στη Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το University of Wisconsin-Madison των ΗΠΑ και μεταπτυχιακού διπλώματος από το University of North Carolina-Greensboro των ΗΠΑ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν στην ανάλυση και ερμηνευτική της μουσικής, με ιδιαίτερη έμφαση στον πρώιμο μοντερνισμό και ιδιαίτερα στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα. Ανακοινώσεις του έχουν παρουσιαστεί σε συνέδρια στην Ελλάδα, την Κύπρο, τη Σερβία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και τις ΗΠΑ, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα περιοδικά (*Πολυφωνία, Muse-e-journal, American Music Teacher*). Η ενεργή καλλιτεχνική του δράση περιλαμβάνει ρεσιτάλ μουσικής για σόλο πιάνο και ρεσιτάλ μουσικής δωματίου τόσο στην Ελλάδα όσο και στις ΗΠΑ. Από τον Ιανουάριο του 2013 είναι μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Σταματία Γεροθανάση: Πτυχίο και διδακτορικό δίπλωμα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, Α.Π.Θ.). Diploma και (M.A.) Master of Voice Performance (Folkwang Universität der Künste). Πτυχίο Πιάνου, Ανώτερων Θεωρητικών, Δίπλωμα Μονωδίας. Από την καλλιτεχνική περίοδο 2012-2013 μέλος του καλλιτεχνικού δυναμικού του Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin με εμφανίσεις, μεταξύ άλλων, στους ρόλους της Susanna (*Le nozze di Figaro*), Tatjana (*Eugen Onegin*), Mimì (*La Bohème*). Υπότροφος του Ι.Κ.Υ., υποτροφία Αριστείας της Επιτροπής Ερευνών Α.Π.Θ., υπότροφος του Folkwang Universität der Künste, κάτοχος του DAAD-Preis, υπότροφος του Richard Wagner-Verband, κάτοχος του Conrad-Ekhof-Preis. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζουν στην περιοχή της μουσικής δραματουργίας της όπερας.

Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε αρχαιολογία και ιστορία της τέχνης στο Α.Π.Θ. Διδάκτορας του Πανεπιστημίου της Βόννης. Δίδαξε ιστορία τέχνης στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ. Διδάσκει Μουσική Εικονογραφία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., επίσης ιστορία τέχνης και πολιτισμού σε άλλα τμήματα της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Δημιούργησε το Αρχείο Μουσικής Εικονογραφίας στο Α.Π.Θ. Την περίοδο 1999-2003 διετέλεσε Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών και την περίοδο 2003-2007 Κοσμήτορας της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Μέλος του ICTM και του IMS. Τομείς δραστηριότητάς της, εκτός της Μουσικής Εικονογραφίας, είναι η νεοελληνική τέχνη, η νεοελληνική γλυπτική, το έργο του Γιαννούλη Χαλεπά, τα εργαστήρια μαρμαρογλυπτικής στο Αιγαίο κ.ά. Από το 1985 συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα και Study Groups που αφορούν τη Μουσική Εικονογραφία. Οργάνωσε εκθέσεις στον τομέα της Εικονογραφίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Από το 1996 είναι Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου Ιδρύματος του Α.Π.Θ. και έχει την ευθύνη οργάνωσης και υλοποίησης των προγραμμάτων του. Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικών προγραμμάτων στους τομείς των δραστηριοτήτων της, επιβλέπει διδακτορικές διατριβές και συμμετέχει σε επιστημονικές επιτροπές άλλων συναφών κλάδων. Έχει πολλές δημοσιεύσεις, βιβλία και άρθρα σε τομείς των δραστηριοτήτων της.

Εριφύλη Δαμιανού: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., πτυχιούχος της Σχολής Νηπιαγωγών Θεσσαλονίκης, διπλωματούχος πιάνου και πτυχιούχος θεωρητικών του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, και διπλωματούχος του Μουσικοπαιδαγωγικού Ινστιτούτου Zoltán Kodály της Ουγγαρίας. Σπούδασε διεύθυνση χορωδίας στην Ουγγαρία με καθηγητές τους Peter Erdei, Eva Rosgonyi και Katalin Kiss. Παράλληλα, παρακολούθησε μαθήματα και σεμινάρια με τους Αντώνη Κοντογεωργίου, Γιάννη Αδαμίδη, Ernst Koletschka και Doreen Rao. Από το 1992 διδάσκει ως ειδική επιστήμων στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., ενώ παράλληλα εργάζεται και ως καθηγήτρια μουσικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έχει διακριθεί ως μαέστρος της Χορωδίας Κοριτσιών Παναγούδας Θεσσαλονίκης, με πολλές συναυλίες, ηχογραφήσεις και μαγνητοσκοπήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Υπήρξε επί σειρά ετών μαέστρος της Παιδικής και Μικτής Χορωδίας του Ωδείου «Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης». Έχει παρουσιάσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιεύσει εργασίες της σε ελληνικά και ξένα μουσικοπαιδαγωγικά περιοδικά.

Αθανάσιος Δέλιος: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1976. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του ίδιου ιδρύματος. Κατέχει τα πτυχία Αρμονίας, Ωδικής, Ενοργάνωσης, Αντίστιξης και Φούγκας, καθώς και το Diploma of Associate in Music (Victoria College of Music, London). Είναι απόφοιτος της Σχολής Πνευστών του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης (Δίπλωμα Τρομπονιού, τάξη Γεωργίου Κόκκορα) και της Σχολής Μονωδίας του Δημοτικού Ωδείου Νεάπολης (Δίπλωμα Μονωδίας, τάξη Αχιλλέα Τσάνταλου). Σπούδασε Βυζαντινή Μουσική με τον Πάρη Γκούνα στο Δημοτικό Ωδείο Νεάπολης (Πτυχίο 2001, Δίπλωμα 2003). Κατά τα έτη 2001 έως 2007 έψαλλε στο Ιερό Ησυχαστήριο «Όσιος Ιωάννης ο Ρώσσος» στο Πευκοχώρι Χαλκιδικής. Από το 2007 έως και σήμερα ψάλλει ως λαμπαδάριος στον Ιερό Ναό Γεννήσεως της Θεοτόκου της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ασχολήθηκε με τη βυζαντινή μελοποιία κατά την εκπόνηση της διπλωματικής του εργασίας, η οποία φέρει τον τίτλο: *Άγιος Νεομάρτυς Χριστόδουλος ο Κασσανδρινός, μελοποίηση ακολουθίας, μεταγραφές και μουσικολογικές αναλύσεις επιλεγμένων τροπαρίων* (Θεσσαλονίκη, 2012). Είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τομέα Βυζαντινής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου εκπονεί διατριβή με τίτλο: *Η Βυζαντινή Καλοφωνία κατά την περίοδο της Παλαιολογίας Αναγέννησης. Διερεύνηση της τεχνικής και τέχνης της εξήγησης σε επιλεγμένα καλοφωνικά μαθήματα του πρώτου ήχου*, με επιβλέπουσα την επίκουρη καθηγήτρια του Τμήματος, Μαρία Αλεξάνδρου.

Λάμπρος Ευθυμίου: Υποψήφιος Διδάκτορας Εθνομουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Συντονιστής του Κέντρου Βαλκανικής Μουσικής που εδρεύει στην πόλη της Άρτας. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα κινούνται γύρω από τη μελέτη της φωνητικής και οργανικής μουσικής των λαών των κυρίαρχων εθνοτήτων αλλά και των εθνοτικών ομάδων των Βαλκανίων. Έχει πραγματοποιήσει επιτόπια έρευνα σε εκατοντάδες κοινότητες σε όλη την Ελλάδα, τη Σερβία, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, τη Βουλγαρία, την Π.Γ.Δ.Μ. και την Τουρκία, με σκοπό τη συλλογή εθνογραφικού υλικού. Επίσης, συμμετείχε σε ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα στην Τουρκία (Istanbul Technical University) και τη Σερβία (University of Arts in Belgrade).

Λευκοθέα (Λευκή) Εφραιμίδου: Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε μουσικολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βιέννης και αποφοίτησε το 1993. Έχει επίσης σπουδάσει πιάνο, αρμονία, αντίστιξη και φούγκα. Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Α.Π.Θ. υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Νίκης Λοϊζίδη. Έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα το 2004. Η διδακτορική της διατριβή έχει τον τίτλο: *Το έργο του John Cage ως αφητηρία λειτουργικής και εννοιολογικής διεύρυνσης των ορίων του σύγχρονου έργου τέχνης*. Από το 1994 είναι μόνιμη καθηγήτρια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από το 2001 διδάσκει θεωρητικά και πιάνο στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης. Από το σχολικό έτος 2013-2014 συνεργάζεται με τη Μέμα Παπανδρικού στο «Σύνολο Αναγεννησιακής & Μπαρόκ Μουσικής» του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης.

Γιώργος Ζερβός: Συνθέτης – Μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι πτυχιούχος Φυσικής του Φυσικομαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1979). Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και πιάνο στο Ελληνικό Ωδείο και στο

«Ορφείο» και σύνθεση με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία (D.E.A. στο Πανεπιστήμιο Paris I – Panthéon-Sorbonne) και είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει γράψει άρθρα για τη μουσική του 20ού αιώνα, έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια. Έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχουν ηχογραφηθεί από την Ελληνική Ραδιοφωνία, ενώ παραγγελίες του έχουν δοθεί από το Γ' Πρόγραμμα, το Ινστιτούτο Γκαίτε, τον ΟΜΜΑ κ.ά.

Πάυλος Κάβουρας: Καθηγητής στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με γνωστικό αντικείμενο την πολιτισμική ανθρωπολογία και την εθνομουσικολογία. Είναι, επίσης, Διευθυντής του Τομέα Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας, του ομώνυμου Εργαστηρίου και του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού. Το έργο του στρέφεται γύρω από τις έννοιες της «ξενιτιάς», της ετερότητας και της διαλογικότητας. Επιδιώκει και καλλιεργεί τον διάλογο ανάμεσα στην επιστήμη και την τέχνη, δίνοντας έμφαση στη σχέση γνώσης και πολιτισμού. Έχει διεξάγει επιτόπια εθνογραφική έρευνα σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας (Κάρπαθος, Θράκη, Λέσβος και Ανατολική Μακεδονία), στις Η.Π.Α. (Νέα Υόρκη, ελληνική παροικία) και στη Νοτιοδυτική Ινδία. Οι δημοσιευμένες εργασίες του περιλαμβάνουν εθνογραφικά και θεωρητικά κείμενα στα ελληνικά και στα αγγλικά, σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Είναι διευθυντής της σειράς «Εθνομουσικολογικά – Ανθρωπολογικά» (Εκδόσεις Νήσος) και έχει πλούσια ερευνητική παρουσία ως υπεύθυνος έργου σε ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως: «PERFORMIGRATIONS – People are the Territory» (Ευρώπη – Καναδάς, 2013-2015), «Βίντεο-ιστορίες ζωής μεταναστών» (ΕΤΕ, 2011), «CEMMENTI – Canada Exchanges with the Mediterranean: Migration Experiences and their Impact on Nationalism, Trans-Nationalism and Identity» (2006-2008).

Αναστασία Κακάρογλου: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980. Είναι απόφοιτος των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών και Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και διπλωματούχος πιάνου του Αττικού Ωδείου Αθηνών. Ως υπότροφος του ΙΚΥ εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα *Γάλλοι ερευνητές της ελληνικής μουσικής στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού: Louis-Albert Bourgault-Ducoudray, Maurice Emmanuel, Hubert Pernot*. Αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών το 2013. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός μουσικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Κώστας Καρδάμης: Είναι μουσικολόγος και υπηρετεί ως λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, της συντακτικής ομάδας των περιοδικών *Μουσικός Λόγος* και *Μουσικός Ελληνομνήμων*, καθώς και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Επίσης, είναι Γενικός Επιμελητής της σειράς Μνημεία Νεοελληνικής Μουσικής. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Γιώργος Κίτσιος: Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο ίδιο Τμήμα υποστήριξε το 2006 τη διδακτορική του διατριβή με θέμα: *Όψεις και μετασχηματισμοί μιας αστικής μουσικής κουλτούρας (Ιωάννινα, τέλη 19ου αιώνα – 1924). Μια ιστορική εθνομουσικολογική προσέγγιση* (επιβλέπων καθηγητής: Πάυλος Κάβουρας). Είναι πτυχιούχος Ενοργάνωσης και Φυγής, και διπλωματούχος Βιολιού (Ορφείο Ωδείο, τάξη Σοφοκλή Πολίτη). Διετέλεσε υπότροφος του ιαπωνικού προγράμματος SYLFF (Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund – Tokyo Foundation). Έχει εργαστεί σε ερευνητικά προγράμματα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας. Διετέλεσε έκτακτο μέλος της συμφωνικής ορχήστρας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και αναπληρωτής καθηγητής βιολιού του Μουσικού Σχολείου Πειραιά. Εργάστηκε επίσης ως αναπληρωτής καθηγητής μουσικής σε γενικά γυμνάσια και ως μόνιμος στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έχει συμμετάσχει σε αρκετές ελληνικές και διεθνείς δισκογραφικές εκδόσεις, ενώ έχει ηχογραφήσει επίσης για το θέατρο και τον κινηματογράφο. Είναι Λέκτορας Εθνομουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Γιώργος Κοκκώνης: Μουσικολόγος, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Άρτα). Από την αρχή της ερευνητικής του δραστηριότητας συμμετέχει σε πολλά επιστημονικά συνέδρια, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και δημοσιεύει τακτικά άρθρα και μελέτες σχετικά με τις έντεχνες και λαϊκές παραδόσεις της Ελλάδας. Τα πεδία ενδιαφέροντός του είναι ο μουσικός εθνικισμός, καθώς και οι σχέσεις έντεχνης και λαϊκής μουσικής.

Αντώνης Ι. Κωνσταντινίδης: Διδάκτορας μουσικολογίας, εκπαιδευτικός και κριτικός μουσικής. Γεννήθηκε στην Καβάλα το 1972. Σπούδασε στα τμήματα Μαθηματικών και Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Ως υπότροφος του Ι.Κ.Υ. και υπό την επίβλεψη του καθηγητή Γρηγόρη Στάθη εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ειδικότερη έρευνά του επικεντρώθηκε στη μουσικολογική μελέτη και μαθηματική τεκμηρίωση των λεπτών διαστημάτων στη θεωρία της ελληνικής μουσικής. Οι μουσικές του σπουδές περιλαμβάνουν επίσης τη θεωρία της δυτικής μουσικής (αρμονία, αντίστιξη και φούγκα), πιάνο και βυζαντινή μουσική, την οποία διδάχτηκε από τον άρχοντα πρωτοψάλτη, κ. Χαρίλαο Ταλιαδώρο.

Δίδαξε επί τετραετία Βυζαντινή Μουσική και Μουσική Κριτική, ως ειδικός επιστήμων (ΠΔ407/80), στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Ως μουσικοκριτικός, συνεργάστηκε από το 2000 και για μία δεκαετία, σε εβδομαδιαία βάση, με τις εφημερίδες *Μακεδονία της Κυριακής* και *Θεσσαλονίκη*. Η έως τώρα δραστηριοποίησή του καταμετρά εκατοντάδες μουσικοκριτικά σημειώματα συναυλιών, οπερατικών παραστάσεων, σκηνικών παραγωγών, ηχογραφήσεων και κείμενα προβληματισμού. Το 2003 εκλέχθηκε τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσικών και Θεατρικών Κριτικών. Υπηρετεί στην δημόσια εκπαίδευση ως καθηγητής μουσικής στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης.

Anca Leahu (Άγκα Λεάχου): PhD και λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Καλών Τεχνών «George Enescu» Ιασίου, όπου, από το 2005, διδάσκει μουσική ανάλυση, αισθητική της μουσικής και μουσική ανάγνωση. Σπούδασε σύνθεση και διεύθυνση ορχήστρας και συμμετέχει σε διάφορες συναυλίες και προγράμματα με ορχήστρες ως μαέστρος. Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε εθνικά ή διεθνή εξειδικευμένα περιοδικά, γράφοντας κυρίως για το φαινόμενο της σύγχρονης μουσικής. Συμμετείχε επίσης σε πολλά μουσικολογικά συμπόσια, μουσικά φεστιβάλ και διεθνή συνέδρια. Έχει συνεργαστεί με γιαπωνέζους, φινλανδούς, γερμανούς και ιταλούς μουσικούς, σε διάφορα διεθνή προγράμματα.

Κατερίνα Λεβίδου: Μουσικολόγος (Πτυχίο Μουσικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, MMus στο King's College London, DPhil στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης), μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Visiting Research Fellow στο King's College London. Στο παρελθόν έχει εκπονήσει μεταδιδακτορική έρευνα στην Αγγλία (Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, Κολέγιο Christ Church) και στην Ελβετία (Πανεπιστήμιο της Λωζάννης). Η έρευνα και οι δημοσιεύσεις της (σε ελληνικά και αγγλόφωνα περιοδικά και εκδοτικούς οίκους) αφορούν την έντεχνη ελληνική και ρωσική μουσική του 20ού και 21ου αιώνα. Από το 2008 είναι κεντρική συντονίστρια του BASEES Study Group for Russian and Eastern European Music.

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: Σπούδασε φυσική και μουσικολογία στο Πανεπιστήμιο του Göttingen (Γερμανία). Η διατριβή της ασχολείται με ένα χειρόγραφο γαλλικής πολυφωνίας του 14ου αιώνα. Από το 1991 διδάσκει ιστορική μουσικολογία στην Ελλάδα, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο της Κέρκυρας και έπειτα στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, αυτή την στιγμή ως Αναπληρώτρια Καθηγήτρια. Οι δημοσιεύσεις της αφορούν την μουσική ζωή και την ευρωπαϊκή μουσική στην Ελλάδα στον 19ο και τον 20ό αιώνα, τη μεσαιωνική πολυφωνία γενικώς και προβλήματα της σημειογραφίας της, καθώς και ζητήματα μουσικής βιβλιοθηκονομίας.

Νίκος Μαλιάρας: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, πιάνο στο Εθνικό Ωδείο με τις Κρινώ και Χαρά Καλομοίρη, και Βυζαντινή Φιλολογία και Ιστορία, Μουσικολογία και Μουσικοπαιδαγωγικά στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (PhD, 1990). Σήμερα είναι Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής του Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας και του Εργαστηρίου Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής.

Έχει δημοσιεύσει έξι βιβλία, πολλά άρθρα και κείμενα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους, έχει συμμετάσχει σε συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και υπήρξε επιμελητής εκδόσεων του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών. Ασχολείται επιστημονικά και σε βάθος με την διερεύνηση του πεδίου της δυτικοευρωπαϊκής και της βυζαντινής κοσμικής μουσικής και των

μουσικών οργάνων. Επίσης, επικεντρώνει τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα κατά μεγάλο βαθμό στη μελέτη της μουσικής του Μανώλη Καλομοίρη (στον οποίο είναι αφιερωμένα δύο από τα βιβλία του και πολλά άλλα δημοσιεύματά του) και άλλων ελλήνων συνθετών.

Είναι διευθυντής της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών από την ίδρυσή της (1998), της Παιδικής Χορωδίας «Μανώλης Καλομοίρης» και Πρόεδρος του Δ.Σ. της Αθηναϊκής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων (ΑΣΟΝ).

Εύη Νίκα-Σαμψών: Αναπληρώτρια καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο, και Μουσικολογία, Θεατρολογία και Νεότερη Γερμανική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (Ludwig-Maximilians-Universität München: Magister Artium και Dr. phil.). Δίδαξε μαθήματα Ιστορικής Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, την *Εκδοτική Αθηνών* και το Γ' Πρόγραμμα της Ε.Ρ.Α., ενώ από τον Σεπτέμβριο του 1991 είχε τακτική συνεργασία με τον Τομέα Εκδόσεων του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, όπου ανέλαβε την επιμέλεια πολλών ειδικών εκδόσεων του Ο.Μ.Μ.Α., στις οποίες έχει δημοσιεύσει πολυάριθμα εξειδικευμένα μουσικολογικά κείμενα.

Ερευνητικά πεδία: ιστορία της μουσικής του 18ου και 19ου αιώνα, είδη και μορφές της όπερας, συνθετική δημιουργία της κλασικής εποχής και του ρομαντισμού, και νεοελληνική μουσική.

Έχει λάβει μέρος σε διοικητικές και ακαδημαϊκές επιτροπές του Α.Π.Θ. και άλλων φορέων, και έχει επιβλέψει πολυάριθμες διπλωματικές εργασίες και διδακτορικές διατριβές. Έχει θητεύσει ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής για τα Μουσικά Σχολεία του Υπουργείου Παιδείας. Έχει διατελέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα Γενική Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Μουσικής – Unesco και Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (δύο θητείες: 2009-2013). Είναι επίσης Πρόεδρος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Μουσικολογίας (International Musicological Society – IMS).

Μαρία Ντούρου: Σπούδασε πιάνο, ανώτερα θεωρητικά στο Εθνικό Ωδείο και σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris και στο Ωδείο Athenaenon (Δίπλωμα με Άριστα Παμψηφεί, 1999 – Τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών). Από το 2002 εργάζεται στο Μουσικό Σχολείο Σιάτιστας, το οποίο σήμερα διευθύνει. Δίδαξε στην επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών Μουσικής και εργάστηκε για την Εκπαιδευτική Τηλεόραση και το Κανάλι της Βουλής. Είναι διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.ΚΠ.Α. (εποπτεύουσα καθηγήτρια: Ο. Ψυχοπαίδη). Επιμελήθηκε την έκδοση του έργου της Μαρίας Καλογρίδου (ιδιωτική έκδοση, Αθήνα 1996) και τη Γ' έκδοση του Πλήρους Καταλόγου Έργων του Γ. Α. Παπαϊωάννου (Νάκας, Αθήνα 2010). Συμμετέχει σε μουσικοπαιδαγωγικά και μουσικολογικά συνέδρια και έχει δώσει διαλέξεις για το έργο του Γ. Α. Παπαϊωάννου. Επικεντρώνεται στη μελέτη του έργου ελλήνων συνθετών του 20ού αιώνα και στην προσέγγιση μουσικοπαιδαγωγικών θεμάτων. Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: Ιδρύθηκε το 2006 και λειτουργεί ως ένα μικρό εργαστήριο, που συμπληρώνει το μάθημα της Παλαιογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Φέρει χαρακτήρα εκπαιδευτικό και ερευνητικό. Έχει ως σκοπό τη διεύρυνση και εμβάθυνση των γνώσεων σχετικά με την παλαιά βυζαντινή παρασημαντική, την αναζήτηση νέων προσεγγίσεων στη διδασκαλία της Παλαιογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής και την ετοιμασία μελλοντικών επιστημόνων στον τομέα αυτό. Ταυτόχρονα, η Ομάδα είναι ανοιχτή και προς την κοινωνία, θέλοντας να φέρει την ομορφιά του βυζαντινού μουσικού θησαυρού και προς το ευρύτερο κοινό. Η Ομάδα συνεργάζεται με παραδοσιακούς ψάλτες και με διάφορα άλλα σχήματα. Μέχρι σήμερα πραγματοποίησε σειρά εισηγήσεων και εργαστηρίων σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και σε masterclasses βυζαντινής μουσικής, συναυλίες και διάφορες άλλες παραστάσεις. Υπεύθυνη της Ομάδας είναι η Μαρία Αλεξάνδρου, επίκουρη καθηγήτρια του Τ.Μ.Σ. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Νίκος Ορδουλίδης: Σπούδασε στο University of Leeds, στην Αγγλία (Διδακτορικό στη Λαϊκή Μουσικολογία και Μεταπτυχιακό στο Κλασικό Τραγούδι), και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, στην Ελλάδα (Πτυχίο Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, με ειδίκευση στη Βυζαντινή Μουσική). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τα ελληνικά αστικά λαϊκά μουσικά είδη· δισκογραφική έρευνα·

μουσική, μετανάστευση και πολιτισμική ένταξη και αφομοίωση· τα μουσικά «αλληλο-δάνεια» μεταξύ πολιτισμών της Μεσογείου· και ερμηνευτικές τεχνικές του «λαϊκού πιάνου». Είναι ενεργός συνθέτης (τέσσερεις δισκογραφικές δουλειές), καλλιτεχνικός διευθυντής της «Πολιτιστικής Εταιρείας Μουσικής Βασίλης Τσιτσάνης», μέλος του Ερευνητικού Διδακτικού Προσωπικού του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής) και έχει προσφάτως ξεκινήσει να δουλεύει πάνω σε ένα καινούριο εγχείρημα με τίτλο *The Eastern Piano Project*.

Γερασιμούλα (Μέμα) Παπανδρίκου: Γεννήθηκε στον Πειραιά. Σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. και αποφοίτησε το 1991. Επίσης, σπούδασε πιάνο και αρμονία στο «Ωδείο Πειραιώς» του «Πειραιϊκού Συνδέσμου» και τσέμπало στο Ωδείο “Athenaeum”. Με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. εκπόνησε την διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου «Λέοπολντ Φράντσενς» του Ίνσμπρουκ στην Αυστρία, υπό την επίβλεψη του καθηγητή Dr. Tilman Seebass. Έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα το 2010. Η διδακτορική της διατριβή έχει τίτλο: *Das griechische Santouri – Vergleichende Studie zu den Stileigentümlichkeiten von vier Santourispielern*.

Τη χρονιά 1992-1993 συμμετείχε ως επιστημονικός συνεργάτης στο ερευνητικό πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. με τίτλο «Συλλογή, μελέτη και έκδοση δημοτικής μουσικής και έρευνα παραδοσιακών οργάνων του χώρου της Μακεδονίας». Από το 1992 είναι μόνιμη καθηγήτρια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από το 1993 διδάσκει πιάνο στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης. Από το σχολικό έτος 2007-2008 διδάσκει και διευθύνει το «Σύνολο Αναγεννησιακής & Μπαρόκ Μουσικής» του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ελληνική παραδοσιακή μουσική και στη μουσική μπαρόκ.

Άννα Παπουτσή: Αποφοίτησε το 1998 από το Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο Επανομής / Θεσσαλονίκης. Το 2003 πήρε το Πτυχίο Λογιστικής του Τ.Ε.Ι. Καβάλας και από το 2004 έως το 2009 σπούδασε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από όπου και αποφοίτησε. Το 2012 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στο διατμηματικό μεταπτυχιακό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Τμήμα Μουσικών Σπουδών) με τίτλο «Μουσική κουλτούρα και επικοινωνία: Ανθρωπολογικές και επικοινωνιακές προσεγγίσεις της μουσικής». Από τα τέλη του 2013 είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Παράλληλα με τις ακαδημαϊκές σπουδές, ολοκλήρωσε και ωδειακές σπουδές ανωτέρων θεωρητικών (ειδικό αρμονίας, αντίστιξη, φούγκα), καθώς και πτυχίο φλάουτου. Τα τελευταία πέντε χρόνια εργάζεται ως αναπληρώτρια δασκάλα μουσικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Το ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον της κινείται γύρω από τη μουσική του ελεύθερου αυτοσχεδιασμού και των προφορικών-αφηγηματικών τρόπων διερεύνησης και καταγραφής της ιστορίας του.

Νίκος Πουλάκης: (Εθνο)μουσικολόγος, μεταδιδακτορικός ερευνητής και μέλος ΕΤΕΠ (υπό διορισμό) στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα, δίπλωμα σύνθεσης, πτυχία ανώτερων θεωρητικών (αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας) και πτυχίο ακορντεόν. Έχει δουλέψει ως καθηγητής μουσικής στη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση, ως μουσικός επιμελητής σε μεγάλους μουσικούς εκδοτικούς οίκους και πολιτιστικούς / εκπαιδευτικούς φορείς, και ως ειδικός διδάσκων στο ΤΕΙ Ηπείρου και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει συμμετάσχει σε ποικίλα ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα, έχει δημοσιεύσει άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία, συλλογικούς τόμους και περιοδικά, και συνθέσεις του έχουν εκτελεστεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Μαντώ Πυλιαρού: Διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών). Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο της Αθήνας πιάνο και θεωρητικά (πτυχία Αντίστιξης, Αρμονίας και Ωδικής). Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, συνέχισε τις σπουδές της στο ίδιο τμήμα, όπου και υποστήριξε επιτυχώς τη διδακτορική της διατριβή. Εργάστηκε ως καθηγήτρια στην Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών (1987-1998), ενώ σήμερα εργάζεται ως υποδιευθύντρια στη δημόσια εκπαίδευση. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε συνέδρια και άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε μουσικολογικά περιοδικά. Δύο μελέτες της έχουν κατατεθεί στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» προς χρήση του αναγνωστικού κοινού. Αποτελεί ένα από τα πρώτα μέλη της ελληνικής ομάδας του διεθνούς

ερευνητικού προγράμματος RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale / Retrospective Index to Music Periodicals, 1800-1950), στου οποίου τη διαδικτυακή σελίδα έχει αναρτηθεί δημοσίευσή της.

Καίτη Ρωμανού: Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών την περίοδο 1994-2009. Από το 2010 διδάσκει στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι μουσικολόγος, ερευνήτρια της νεότερης ελληνικής έντεχνης μουσικής και έχει πραγματοποιήσει ερευνητικά προγράμματα (περί της μουσικής στην Κέρκυρα του 19ου αιώνα και περί των σχέσεων μεταξύ ελληνικής και σέρβικης μουσικής) που χρηματοδοτήθηκαν από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2003-2004, 2006-2007) και από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (2005-2007). Επίσης, είναι επιστημονική υπεύθυνη της ελληνικής ομάδας του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale / Retrospective Index to Music Periodicals, 1800-1950).

Adrian Sirbu (Αντριάν Σίρμπου): Από το 2008 είναι βοηθός καθηγητής στο Τμήμα Θρησκευτικής Μουσικής του Πανεπιστημίου «George Enescu», στο Ιάσιο της Ρουμανίας. Είναι πτυχιούχος της Σχολής Μουσικής Παιδαγωγικής του ίδιου πανεπιστημίου, πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής «Dumitru Stăniloae» και του μάστερ «Χριστιανική φιλοσοφία και πολιτιστικός διάλογος» της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου «Al. I. Cuza» του Ιασίου. Είναι πτυχιούχος των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του Ωδείου Αθηνών και της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής «Ζωοδόχου Πηγής», στην Αθήνα. Από το 1997 είναι διευθυντής της Βυζαντινής Χορωδίας «Βυζάντιον» και πρόεδρος της ομώνυμης πολιτιστικής εταιρείας. Από το 2008 είναι οργανωτής του διεθνούς «Masterclass Βυζαντινού Μέλους» στο Ιάσιο. Είναι υποψήφιος διδάκτορας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αναστασία Σιώψη: Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, με ειδικότητα «Αισθητική της Μουσικής». Επίσης, διδάσκει την «Ιστορία των τεχνών στην Ευρώπη», στο πρόγραμμα «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Οι κύριες ερευνητικές δραστηριότητές της, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι κυρίως για τη γερμανική ρομαντική μουσική, ιδιαίτερα τα μουσικά δράματα του Ρίχαρντ Βάγκνερ, όπως επίσης και για τη νεοελληνική έντεχνη μουσική, ιδιαίτερα το έργο του Μανώλη Καλομοίρη και ζητήματα αισθητικά και ιδεολογικά της εποχής της Εθνικής Μουσικής Σχολής, για τις ελληνίδες συνθέτριες, καθώς και για τη μουσική σε μορφές αναβίωσης του αρχαίου ελληνικού δράματος στη νεότερη Ελλάδα.

Έχει συγγράψει τις μονογραφίες με τίτλους *Τρία δοκίμια για τον Μανώλη Καλομοίρη* (Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας [Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις: 4], Αθήνα 2003), *Η μουσική στην Ευρώπη του δέκατου ένατου αιώνα* (Εκδόσεις Γιώργος Δαρδανός – Gutenberg, Αθήνα 2005), *Η νεοελληνική πολιτισμική φυσιογνωμία μέσα από το ρόλο της μουσικής σε αναβιώσεις του αρχαίου δράματος* (Μουσικές Διαδρομές ως Αντανακλάσεις της Αρχαίας στη Νεότερη Ελλάδα) (Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2012) και *200 χρόνια από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ (1813-1883): Δοκίμια για την αισθητική του έργου του* (Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας [Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις: 16], Αθήνα 2013).

Δανάη Στεφάνου: Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Μέχρι το 2007 εργάστηκε στην Αγγλία, διδάσκοντας ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και συντονίζοντας τα ερευνητικά προγράμματα Chopin's First Editions Online και Online Chopin Variorum Edition. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε έγκριτα περιοδικά (*Journal of the Royal Musical Association*, *Journal of Interdisciplinary Music Studies* κ.ά.), κεφάλαια στα υπό έκδοση *Cambridge Companion to Film Music* και *Routledge Global Popular Music Studies*, λήμματα για έλληνες μουσικούς στο *Grove Music Online*, και την πρώτη ελληνική μετάφραση του βιβλίου *Πειραματική μουσική* του Michael Nyman (Εκδόσεις Οκτώ). Πραγματοποιεί συχνά συναυλίες αυτοσχεδιασμού και ανοιχτών συνθέσεων, τόσο σε επίσημα όσο και σε άτυπα συναυλιακά πλαίσια.

Αγαμέμνων Τέντες: Διδάκτορας μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Κοπεγχάγης (2009) με κατευθύνσεις την ιστορική μουσικολογία και την θεωρία της Νέας Μεθόδου της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Έχει παραδώσει διαλέξεις ως εξωτερικός ομιλητής σε πανεπιστημιακά μαθήματα (από το 2004), έχει συμμετάσχει σε μουσικολογικά συνέδρια με επιστημονικές ανακοινώσεις (από το 2002), είναι συγγραφέας άρθρων (από το 2003), έχει διευθύνει την οργάνωση, καταγραφή και ψηφιοποίηση του μεταβυζαντινού μουσικού αρχείου του Νηλέως Καμαράδου στην Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» (2005-2006), και έχει συμμετάσχει στην Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής

Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης υπό την Μαρία Αλεξάνδρου (από το 2013). Από το 2002, είναι αντεπιστέλλον μέλος του Κέντρου Βυζαντινών Σπουδών Ιασίου (CSBI).

Αθανάσιος Τρικούπης: Ερευνητής του Ε.Κ.Π.Α., διδάκτορας μουσικολογίας του Α.Π.Θ. και Μηχανολόγος Μηχανικός του Ε.Μ.Π. Σπούδασε σύνθεση και διεύθυνση στο Graz, και πιάνο στο Παρίσι. Δίδαξε στο Μουσικό Τμήμα του Ε.Μ.Π., στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του ΠΑ.ΜΑΚ. και στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Έχει συμπράξει με τις Ορχήστρες του Πανεπιστημίου της Αδριανούπολης και του Ε.Μ.Π., την Κ.Ο.Α., την Ε.Λ.Σ., τη Δημοτική Ορχήστρα του Eskişehir, το Πανεπιστήμιο του Bielefeld, το Musikforum του Graz, τον Σύνδεσμο Ελλήνων Ακαδημαϊκών του Βερολίνου, την Ε.Ε.Μ., τον Ο.Μ.Μ.Α., τη Δ.Ε.Θ. κ.ά. Έχει παρουσιάσει σε πρώτες πανελλήνιες εκτελέσεις έργα των Haydn, Berlioz, Liszt, Brahms, Dutilleux και Walter Zimmermann.

Κώστας Τσούγκρας: Γεννήθηκε στο Βόλο το 1966. Σπούδασε μουσική στο Ελληνικό Ωδείο Βόλου και στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης (πτυχία ακορντεόν και θεωρητικών, δίπλωμα σύνθεσης). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., στο οποίο και ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή πάνω στα *44 κομμάτια για πιάνο* του Γ. Κωνσταντινίδη. Εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά (*Musicae Scientiae, Journal of Interdisciplinary Music Studies, Quaderni dell' Istituto Liszt, Πολυφωνία* κ.ά.) και πρακτικά συνεδρίων. Είναι επίκουρος καθηγητής συστηματικής μουσικολογίας του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Έργα του έχουν παρουσιαστεί από καταξιωμένους μουσικούς ή σύνολα (Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής, Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο, dissonART Ensemble, Piandaemonium κ.ά.).

Γιώργος Φιτσιώρης: Διδάκτωρ μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος Master of Arts στη θεωρία της μουσικής από το Washington University in St. Louis και διπλώματος αρχιτέκτονος-μηχανικού από το Ε.Μ.Π. Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Θεωρίας της Ευρωπαϊκής Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου και διδάσκει τα μαθήματα «Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής», «Θεωρία και πράξη της αναγεννησιακής μουσικής», «Μέθοδοι ερμηνείας μουσικών έργων» και διευθύνει σεμινάρια θεωρητικής, αναλυτικής και ιστορικής κατεύθυνσης. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν σενκεριανή θεωρία και ανάλυση, θεωρία της μουσικής και μελέτη των συνθετικών πρακτικών του όψιμου μεσαίωνα και της αναγέννησης, όπως επίσης και φαινομενολογικές, σημειολογικές και, κυρίως, αφηγηματικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Είναι μέλος της Επιστημονικής και Συμβουλευτικής Επιτροπής καθώς και της Γραμματείας Σύνταξης του επιστημονικού περιοδικού *Μουσικολογία*. Πολλά κείμενά του σχετικά είτε με την εξέταση και ανάλυση των συνθετικών διαδικασιών, είτε με τη μελέτη και το σχολιασμό θεωρητικών συγγραμμάτων από τον 14ο έως και τον 19ο αιώνα περιλαμβάνονται σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Έχουν, επίσης, εκδοθεί δύο βιβλία του: *Εισαγωγή στη θεωρία και ανάλυση της τονικής μουσικής*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2004, και *Τα χορικά του Μπαχ, ενταγμένα σε μία ευρύτερη ιστορική περίοδο συνθετικών και θεωρητικών αναζητήσεων (15ος-18ος αιώνας)*, Panas Music (Παπαρηγορίου – Νάκας), Αθήνα 2010.

Ιωάννης Φούλιας: Λέκτορας «Συστηματικής Μουσικολογίας. Θεωρίας της Μουσικής (18ου-19ου αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντιστίξεως, φούγκας και πιάνου, 1994-1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία* καθώς και των αντίστοιχων επιτροπών του περιοδικού *Μουσικολογία*, συνάμα δε ιδρυτικό μέλος και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα RIPM, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (των R. Wagner, K. Φλώρου και N. Cook) αλλά και μικρότερων μελετών. Το 2011 κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οίκο «Παπαρηγορίου – Νάκας» η μονογραφία του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής*. Τα ερευνητικά του

ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Κώστας Χάρδας: Λέκτορας συστηματικής μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά στο Αθηναϊκό Ωδείο και μουσικολογία στο Α.Π.Θ. Απόκτησε Master από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και διδακτορική διατριβή από το Πανεπιστήμιο του Surrey. Η διατριβή του κυκλοφόρησε από γερμανικό εκδοτικό οίκο. Έχει παρουσιάσει ανακοινώσεις σε συνέδρια και έχει δημοσιεύσει στα παρακάτω πεδία: ανάλυση και θεωρία της μουσικής, νεοελληνική μουσική, μουσική του δέκατου ένατου και του εικοστού αιώνα. Ως πιανίστας εμφανίστηκε σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πρόσφατα κυκλοφόρησε ηχογράφησή του με έργα για σόλο πιάνο και μουσικής δωματίου του Γ. Α. Παπαϊωάννου για την εταιρία Naxos.

Αναστάσιος Χαψούλας: Επίκουρος Καθηγητής Εθνομουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι Διδάκτωρ Εθνομουσικολογίας – Συστηματικών Μουσικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Georg-August του Göttingen (Γερμανία). Επίσης, έχει κάνει σπουδές Μουσικών Επιστημών και Φιλοσοφίας στις αντίστοιχες σχολές του ιδίου Πανεπιστημίου. Η διδακτορική του διατριβή με τίτλο: *Informationen über das traditionelle griechische Musikleben in Reiseberichten des 18. und 19. Jahrhunderts* δημοσιεύτηκε από τον οίκο Orbis Musicarum (Edition Re) το 1997. Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται σε θέματα μεθοδολογίας, στην ιστορία της ελληνικής μουσικής παράδοσης, στους μουσικούς πολιτισμούς των Αράβων και των Ινδών, καθώς και στις κοσμικές μουσικές παραδόσεις του Μεσαίωνα.

Χορωδία της Ελληνικής Ένωσης για την Μουσική Εκπαίδευση (Ε.Ε.Μ.Ε.): Ιδρύθηκε μόλις τον Φεβρουάριο του 2013. Τα μέλη της είναι κυρίως καθηγητές μουσικής αλλά και έμπειροι ερασιτέχνες. Σκοπός της χορωδίας είναι η μελέτη και παρουσίαση σημαντικών χορωδιακών έργων διαφόρων εποχών, αλλά και η μελέτη και προβολή του χορωδιακού έργου σύγχρονων ελλήνων συνθετών. Η χορωδία έχει ήδη στο ενεργητικό της αξιόλογες εμφανίσεις, όπως συμμετοχή σε ημερίδα-αφιέρωμα στο συνθέτη Γιάννη Κωνσταντινίδη που έγινε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., συναυλία στο πλαίσιο του 1ου Χορωδιακού Φεστιβάλ Σαμοθράκης, συμμετοχή στο 1ο Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ στην μνήμη του Νίκου Αστρονίδη και χριστουγεννιάτικες συναυλίες σε συνεργασία με την ΕΛΕΠΑΠ και τον Σύλλογο Αποφοίτων Ωδείων Θεσσαλονίκης. Συμμετείχε επίσης στο 1ο Χορωδιακό Φεστιβάλ του Τελλογλείου Ιδρύματος του Α.Π.Θ. και σε συναυλία για την Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής που διοργανώθηκε από τον Σύλλογο Φίλων Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Τη χορωδία διευθύνει η Εριφύλη Δαμιανού.

Ντόρα Ψαλτοπούλου: Λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., Μουσικοψυχοθεραπεύτρια (MA, New York University, NY, USA· Διδακτορικό, Α.Π.Θ.). Είναι επιστημονικός συνεργάτης στη Μονάδα Εφήβου, Γ΄ Ψυχιατρική Κλινική, ΑΧΕΠΑ, στο Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Τρικάλων και σε άλλες δομές υγείας. Εποπτεύει επαγγελματίες και εκπαιδευόμενους μουσικοθεραπευτές, καθώς και λεκτικούς ψυχοθεραπευτές και ψυχαναλυτές. Το κλινικό, επιστημονικό, ερευνητικό και εκπαιδευτικό της έργο σε σχέση με άτομα με αναπηρία και καινοτόμες προσεγγίσεις στη μουσικοθεραπεία και την εκπαίδευση παρουσιάζεται σε διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά. Είναι ιδρυτικό ή / και τακτικό μέλος σε σχετικούς ελληνικούς και διεθνείς συλλόγους.

**Το διατμηματικό συνέδριο
«Μουσική και Μουσικολογία. Παρόν και μέλλον»
διεξάγεται υπό την αιγίδα της
Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας**

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

**Τμήμα Μουσικών Σπουδών
του Α.Π.Θ.**

**Εύη Νίκα-Σαμψών
Κώστας Χάρδας
Γιώργος Κίτσος**

**Τμήμα Μουσικών Σπουδών
του Ε.Κ.Π.Α.**

**Νίκος Μαλιάρας
Ιωάννης Φούλιας**